

നാഷണൽ ബുക് ട്രസ്റ്റ്, ഇന്ത്യ
ന്യൂ ഡൽഹി

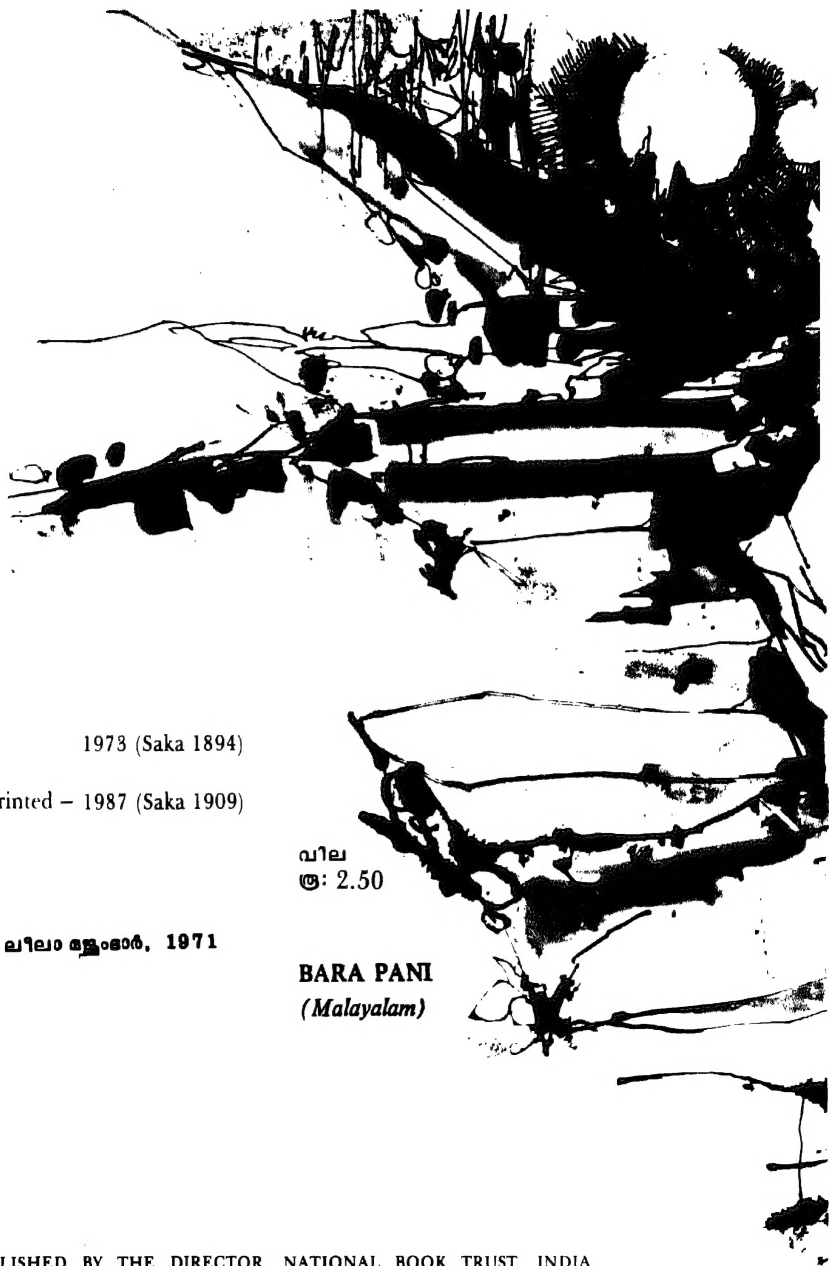
ബഡാ പാനി

ലീലാ മജൂറാർ

വിവർത്തനം :
പുലക് ബിശ്വാസ്

വിവർത്തനം :
പി. എ. വാരിയർ

1973 (Saka 1894)

Reprinted – 1987 (Saka 1909)

വില
രൂ: 2.50

© ചിലം ആന്റർ, 1971

BARA PANI
(*Malayalam*)

PUBLISHED BY THE DIRECTOR, NATIONAL BOOK TRUST, INDIA,
A-5, GREEN PARK, NEW DELHI-16 AND PRINTED AT MAYA ENTERPRISES DELHI-32.

ബഡാപാനി

മലയുടെ താഴ്വരയിലാണ് കുന്നവിന്റെ സ്കൂൾ. പെരുന്ന മേൽ
 പ്ലെയുള്ള സ്കൂൾ. അവിടെനിന്നും ഗുരുഗുരുശബ്ദത്തോടെ ഒഴുകുന്ന
 അരുവിയുടെ മീതെയുള്ള കൊച്ചുരപ്പാലം വരെയും കുന്ന മലമുകളി-
 ലേക്കും ഓടിക്കയറി. ഇവിടെയാണ് ഞായറാഴ്ചയും മറ്റുമായി
 വസങ്ങളിലും അവൻ അപ്പപ്പൻറകളുടെവന്നും മീൻ പിടിക്കാറുള്ള
 ത്. അവർ പാലത്തിന്റെ താഴെയുള്ള പരന്ന കല്ലിന്മേലിരിക്കും,
 തല നിഴലിലും കാലം വെയിലത്തുമായിട്ട്. കല്ലിൽനിന്നുള്ള
 ചുട്ടു നട്ടെല്ലിലൂടെ അരിച്ചുകേറുമ്പോൾ നല്ല സുഖം തോന്നുന്നു എ-
 ന്നാണ് അപ്പപ്പൻ പറയുക.

കുന്നിൻമുകളിലേക്കുള്ള കൽപ്പടികൾ കേറിപ്പോയാൽ കുന്നവി-
 ന്നു വീട്ടിലെത്താൻ കൃത്യം പത്തു മിനിറ്റോ വേണ്ടു. പത്തു പടി
 മേലോട്ട്, തിരിഞ്ഞു അഞ്ചടി നടക്കുക, തിരിഞ്ഞു വീണ്ടും പത്തു

പടി മേലോട്ട് — അങ്ങനെ മലഞ്ചെരുവിലുള്ള അവരുടെ കൊച്ചു 'മുൻകി' ഗ്രാമത്തിലെത്താം. കുന്നവിന്റെ കിടപ്പുമുറിയിലെ ജനലിലൂടെ നോക്കിയാൽ ധാൻവേതിതാഴ്വര കാണാം. മുൻപു അച്ഛൻ ജോലി ചെയ്തിരുന്ന സർവ്വേ ഓഫീസിന്റെ ജനലുകളുടെ അകംവരെയും കാണാം. ഇപ്പോൾ അച്ഛനെ നഗരത്തിലുള്ള വലിയ ഓഫീസിലേക്കു മാറ്റിയിരിക്കുകയാണ്.

കുന്നിൻ മുകളിലേക്കു കേറിപ്പോകുമ്പോൾ അവിടെയുള്ള എല്ലാ വീടുകളുടെയും അടുക്കളഭാഗങ്ങൾ കടന്നുപോകണം. കിറുകിറുക്കുന്ന, ചെമ്മന, പിൻഗേറ്റു കടന്നു വീട്ടിലെത്തുമ്പോഴേക്കും, ഓരോ വീട്ടിലെയും അത്താഴത്തിന്റെ വിവേങ്ങൾ അവൻ അറിഞ്ഞിടും.

ചിലപ്പോൾ അത്താഴം പാകംചെയ്യുന്നവർ ജനലിലൂടെ അവനെ വിളിച്ചു, അമ്മയുടെ വിശേഷങ്ങൾ ചോദിക്കും. അച്ഛന്റെ കരുത്വം വന്നോ എന്നും അന്വേഷിക്കും. അവനും വഴിക്കു കൊറിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കാൻ വല്ലതുമൊക്കെ കൊടുക്കുകയും ചെയ്യും — വരുത്ത സാധനങ്ങൾ, മിഠായി, അല്ലെങ്കിൽ വിളഞ്ഞ ആപ്രിക്കോട്ട്. അമ്മക്ക് ഈ പതിവ് ഒട്ടും ഇഷ്ടമല്ല. ബംഗാളിലെ സമതലപ്രദേശത്തു് അജയ് നദിയുടെ കരയ്ക്കായിരുന്നു അവരുടെ വീട്. അവിടെയാണെങ്കിൽ ഒന്നും ഇവിടുത്തെ മാതിരിയല്ല.

ചപ്പാത്തിപോലെ പരന്നതാണ് അവിടുത്തെ നിലം. ചെമ്മന്ന മണ്ണാണ്; അവിടവിടെ പിളർന്നിരിക്കും. കടംപച്ച നിറമുള്ള സാലവനങ്ങളിലൂടെ പുടകാറു വീശിയടിക്കും. മാർച്ചമാസത്തിൽ ചെമ്മന്ന പൂക്കളെക്കൊണ്ടു കത്തിജ്വലിക്കുന്ന പലാശമരം അനേകം നാഴിക അകലെനിന്നു കാണാം. 'കാട്ടിന്റെ ജ്വാല' എന്നാണ് അവർ അതിനെ വിളിക്കുക. കൺ ആ സമതലപ്രദേശങ്ങൾ കാണിട്ടേയില്ല.

'അമ്മേ! അപ്പപ്പാ! നിങ്ങളെവിടെയാണ്? എനിക്കു വിശക്കുന്നു;' കൺ മുററം കടന്നു പിൻവരാനായുടെ മൂന്നു കൽപ്പടികൾ കേറിക്കൊണ്ടു വീളിച്ചുപറഞ്ഞു. എല്ലാവരും ഉടനെ പുറത്തേക്കു വന്നു — ഉറൺമുറിയുടെ ഉറഞ്ഞാൽവാതിൽ തള്ളിത്തുറന്നുകൊണ്ടു അമ്മ, വരാനായുടെ അറ്റത്തുള്ള കൊച്ചുമുറിയിൽനിന്നു കാൽ വലിച്ചു നടന്നുകൊണ്ടു അപ്പപ്പൻ, മടിച്ചിപ്പിച്ചയായ മൃഗവും, ഒരു നിമിഷംപോലും അനങ്ങാതെ നിൽക്കാത്ത, രോമാവൃതനായ, കാട്ടുപട്ടി ഭൗ.ഭൗവും.

'ഇന്നു നമ്മുടെ കോഴികൾ എത്ര മുട്ടയിട്ടു?' അപ്പപ്പൻ വലിയ ആകാംക്ഷയോടെ ചോദിച്ചു.

അമ്മക്ക് ഇത്ര രുചിച്ചില്ല. 'അമ്മാമൻ പിന്നെയും തുടങ്ങി യല്ലോ വിഡ്ഢിത്തങ്ങൾ ചോദിക്കാൻ. അവൻ എന്തെങ്കിലും ഇത്തിരി കഴിച്ചിട്ടുപോരേ ഈ ചോദ്യങ്ങൾ? ഒഫ്ഫോ, മുട്ട! ആക്കം വേണം ഈ മുട്ട?' അപ്പപ്പന്റെ തിളങ്ങുന്ന കണ്ണുകളിലെ പുഞ്ചിരി മാഞ്ഞുപോയി. കൺ സ്ത്രീസഞ്ചി ദൂരെയെറിഞ്ഞു അപ്പപ്പന്റെ അടുത്തു കരിച്ചെത്തി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധിച്ച കഴുത്തിൽ പിടിച്ചു തുങ്ങി. അപ്പപ്പൻ വീണു, വീണില്ല എന്ന മട്ടായി.

"എനിക്കു വേണം." അവൻ നിലവിളിച്ചു. 'ഇന്നു പതിനാലു മുട്ട കിട്ടി അപ്പപ്പാ, ഒന്നു പൊട്ടിപ്പോയതു കൂടാതെ.'

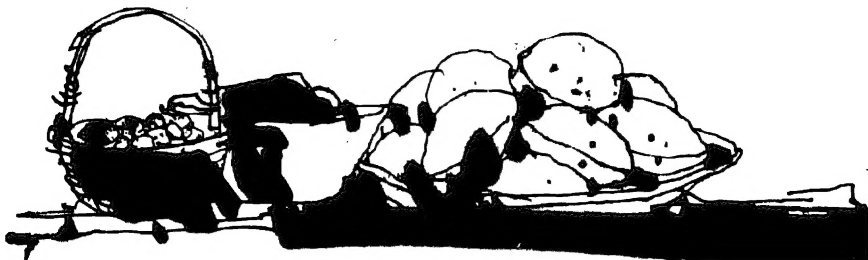
അമ്മ വെറുപ്പു പ്രകടിപ്പിച്ചു. 'ഇരുപതു പിടക്കോഴിയുണ്ട്. എന്നിട്ടും പതിനാലു മുട്ട! എനിക്കു ചിരിയാണം വരുന്നതും! ഷുസഴിച്ചു' കയ്യും കാലും കഴുകി ചായ കടിക്കാൻ വത്ര. പുരി,

പുതിയ ഉരുളക്കിഴങ്ങ്, നമ്മുടെ തോട്ടത്തിലെ പയറു — എല്ലാമുണ്ട്. അപ്പപ്പൻ കുന്നിൻചെരിവിൽനിന്നും ഒരു കൊച്ചുകുട നിറയെ റാസംബെറി പഠിച്ചതുമുണ്ട് — വെയിലിന്റെ ചൂടുള്ള റാസംബെറി! കരുവിന്നു തന്റെ വീടു വലിയ ഇഷ്ടമാണ്. ഒന്നാം തരമായി വെള്ളവീശിയ ചുമരുകൾ; ചുളക്കി മടക്കിയ, ചെമ്മന്ന മേൽക്കൂര: പച്ച ജനലുകളും വാതിലുകളും. ഉച്ചതിരിഞ്ഞ നേരത്തു കുന്നിന്റെ താഴ്വരയിൽ അരുവിയുടെ കരക്കുള്ള സ്തുളിൽനിന്നു നോക്കുമ്പോൾ വീടിന്റെ ജനൽപ്പാളികൾ വെയിൽ തട്ടി തിളങ്ങുന്നതു കാണാം. 'വരൂ, വരൂ, വീട്ടിലേക്കു വരൂ,' ജനൽപ്പാളികൾ ക്ഷണിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നും. 'ഞങ്ങളെല്ലാം ഇവിടെ നിന്നെയും കാത്തിരിക്കുകയാണ്!'

അവർക്കു സ്വന്തമായ അടുക്കളത്തോട്ടമുണ്ട്. തോട്ടക്കാരൻ യൂബിൻ അവിടെ മധുരമുള്ള ക്യാരട്ടും പച്ചക്യാബേജും കടുംചെമ്മന്നിനുമുള്ള റാഡിഷും കൃഷിചെയ്തു വളർത്തുന്നു. തോട്ടത്തിൽ ദുഃഖം, പീച്ചു, പീർ മുതലായ മരങ്ങളുണ്ട്. ഒരുതരം ആപ്പിൾമരവുമുണ്ട്. അതിന്റെ പഴം ചവർപ്പാണ്. പക്ഷെ, അപ്പപ്പൻ തീയിൽ ചുട്ടെടുത്താൽ അതിനു എന്തൊരു രുചിയായിരിക്കുമെന്നോ! കരുവിന്നു അപ്പപ്പനെ വലിയ ഇഷ്ടമാണ്. എഴുപത്തെട്ടു വയസ്സായി അപ്പപ്പൻ. ഇപ്പോൾ വാടിച്ചുങ്ങിയ ചെമ്മന്ന ആപ്പിൾപ്പഴം പോലെയാണു്.

അപ്പപ്പൻ ശരിക്കും ഒരു ബന്ധുവല്ല; മുത്തച്ഛന്റെ ഒരു സ്നേഹിതൻ മാത്രമാണെന്നാണ് അമ്മ പറയുന്നത്. ഫോറസ്റ്റ് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ ഒരുമിച്ചു ജോലി ചെയ്തിരുന്നവരാണത്രെ അവർ. ഇപ്പോൾ മുത്തച്ഛനില്ല. അച്ഛൻ അകലെ നഗരത്തിലാണ് ജോലി. അദ്ദേഹത്തിന്നു അപ്പപ്പനെ വലിയ ഇഷ്ടമാണ്. അപ്പപ്പനാണ് എല്ലാ നല്ല കാര്യങ്ങളും തന്നെ പഠിപ്പിച്ചതു എന്നാണ് അച്ഛൻ പറയുക. അപ്പപ്പൻ പതിനാലാം വയസ്സിൽ സ്ത്രീ വിട്ടതാണ്. ആദ്യം സന്ദേശങ്ങൾ കൊണ്ടുപോകുന്ന പയ്യനായിട്ടും, പിന്നെ, കാട്ടിലെ ഗാർഡായി — മുത്തച്ഛനെപ്പോലെതന്നെ.

2

“ഇന്ന് നമ്മളെന്താണ് ചെയ്യേണ്ടത് അപ്പുപ്പാ? അപ്പുപ്പന്മാർക്കി-
യ പുതിയ കവണയെടുത്തു, യു.ബിന്റെ കൊച്ചുപിറാവിനെ
കൊന്ന ഭഷപ്പന്തറിനെ താഴെ വീഴ്ത്തിയോലോ?” കൺപോലിച്ചു.

അമ്മക്ക് പരിഭ്രമമായി. ‘അരുത്, അരുത്. പന്തറിനെ
പ്പോലുള്ള യേങ്കരജീവികളുടെ നേരെ കവണ പ്രയോഗിക്കരുത്.
അവ നിന്നെ തിരിഞ്ഞാക്രമിക്കും. ആ നാറകത്തിന്മേലിരിക്കുന്ന
ചില കാക്കകളെ കൊല്ലാൻ ശ്രമിക്കരുതേ? വൃത്തികെട്ട കള്ളപ്പട
പ്പുകൾ!’

അപ്പുപ്പൻ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. കറെ നേരം കഴിഞ്ഞു അദ്ദഹം
കൺവിനോട് പറഞ്ഞു, ‘അതു സാധാരണക്കായല്ല, മോനേ; ബ-
ലിക്കാക്കയാണു്. അവയെ ഇണക്കിയെടുത്തു സംസാരിക്കാൻ
പഠിപ്പിക്കാം. വല്ലാത്തൊരു പരക്കൻ ചെയ്യുണ്ടു് അവക്കു്. കി-
ഴവന്മാരെപ്പോലെ കിളികിളാ അമർത്തിച്ചിരിക്കും. എനിക്കു് ഒരി-
ക്കൽ ഒരു ബലിക്കാക്കയുണ്ടായിരുന്നു.’

കൺ വിളിച്ചുപറഞ്ഞു, ‘എന്താണപ്പുപ്പാ നിന്തിക്കളഞ്ഞതു്?
അപ്പുപ്പന്റെ ബലിക്കാക്കക്കു് എന്തു പററി? മുത്തപ്പൻ അതിനെ
കണ്ടെത്തിയോ?’

‘കണ്ടല്ലോ, ഞങ്ങൾ അന്ന് കാട്ടിലെ ഗാർഡുകളാണ്. മുൽ-
ക്കിയുടെ മേലെ റിസർവ്വുകാട്ടിലാണ് ഞങ്ങൾക്കു് ഉദ്യോഗം.
അന്ന് ഒരു യേങ്കരകൊടുങ്കാറ്റുണ്ടായി. ഫിർ മരത്തിലെ ഉയര

ത്തിലുള്ള കൂട്ടിൽനിന്നും ഒരു കൊച്ചുബലിക്കാക്കയെ കാററുവീശി
 പറ്റിച്ചു. താഴെ വീഴുന്നതിനുള്ളത്. തടി വെട്ടുകാരന്റെ കട്ടിക
 ഉണ്ട് അതിനെ ആദ്യം കണ്ടത്. അതിനും ശരിക്കും ചിറകുണ്ടാ
 യിരുന്നില്ല. ഇളംചുമ്പുന്നിറത്തിലുള്ള പരുക്കൾ നിറഞ്ഞ തൊലി
 മേൽ ഈർപ്പം പിടിച്ച ഒരു കൊച്ചു രൂവൽ മാത്രം. കട്ടികൾ അ
 തിനെ കുറെനേരം പോക്കുറിലിട്ടുകൊണ്ടു നടന്നു. അമ്മ കണ്ടെ
 ത്തി ശങ്കാരിച്ചിട്ടായിരിക്കണം, അവർ അതിനെ ആ ഫിർ മര
 ത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ കൊണ്ടുവെച്ചു. തള്ള അതിനെ എടുത്തു കൂട്ടി
 ലേക്കുതന്നെ കൊണ്ടുപോകുമെന്നാണ് അവർ കരുതിയത്. പക്ഷേ,
 ഒരു കാര്യമുണ്ട്: മനുഷ്യന്റെ കൈയുടെ മണമുണ്ടെങ്കിൽ തള്ളക്കു
 ക്കൾ തങ്ങളുടെ കണ്ണുങ്ങളെ ഒരിക്കലും തിരിച്ചെടുക്കില്ല. അവ
 യെ കൊത്തിയാട്ടിക്കളയും. കൂട്ടിൽനിന്നും വലിച്ചെറിയും."

കുറുവിനും വലിയ വിഷാദമായി. ശ്വാസം കഴിക്കാൻ തന്നെ
 വിഷമം. "എന്നിട്ടു അപ്പുപ്പനെത്തുടച്ചോ?" അവൻ ചോദിച്ചു.

'നിന്റെ മുത്തച്ഛൻ ആ പക്ഷിക്കുഞ്ഞിനെ കീശയിലിട്ടു
 ഫിർമരത്തിന്മേൽ കേറി. വലിയ പക്ഷികൾ ചിറകു വീശിയ
 ടിച്ച് അങ്ങേയുടെ മുഖത്തിനുമേൽ പറന്നു. അങ്ങേർ കയ്യിലെ
 സ്റ്റാർഫ് വീശി അവയെ അകറ്റി കുഞ്ഞിനെ കൂട്ടിനകത്തു വെച്ചു.
 തള്ളപ്പക്ഷി ഉടനെ അതിനെ തട്ടി താഴെയിട്ടു. അത് നിലത്തു
 വീണു. പാകമായിരുന്നു. അപ്പോഴേക്കും ഞാനതിനെ പിടിച്ചു.
 അതിന്റെ കൊച്ചുഹൃദയം ശക്തിയായി തുടിക്കുന്നത് എന്റെ വി
 രലിൽ തട്ടിയിരുന്നു. ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചു — ഇനി ഞാനിതിനെ
 ഒരിക്കലും വിട്ടയക്കില്ല.

"ഞാനതിനെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി ഭാര്യയെ ഏല്പിച്ചു.
 അവൾക്ക് കണ്ണുങ്ങളില്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞു, 'ഇതാ, ഈ കുഞ്ഞി
 നെ വളർത്തിക്കൊള്ള. നിനക്കെപ്പോഴും ഒരു കൂട്ടായിരിക്കും.' അ
 വൾ അതിനെ എടുത്തു വളർത്തി. ബലിക്കാക്ക വളന്നു തടിച്ചു വ
 ലുതായി. ഒന്നാംതരം കറുത്ത ചിറകുകൾ, ചെമ്മന്ത തിളങ്ങുന്ന ക
 ണ്ണുകൾ, ധാരാളമായി സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യും!"

'ആരുടെ ഭാര്യയായിരുന്നു അത്, അപ്പുപ്പാ? അവരിപ്പോൾ
 എവിടെയാണ്?'

'എന്റെ ഭാര്യ, കന്യാ. സ്വർഗരാജാവായ യു-ബ്ബിയുടെ ഭവന
 ത്തിലാണ് അവരിപ്പോൾ താമസിക്കുന്നത്. അവിടെ എല്ലാവ
 ൽക്കും സുഖമാണ്. അവർ പോയതിനു ശേഷമാണ് ഞാനിവിടെ
 താമസമാക്കിയത്.

'മോശം ഭാര്യ, അപ്പുപ്പനെ തനിച്ചാക്കി പോയല്ലോ'

'അല്ല, അല്ല, അവർ വളരെ നല്ല സ്ത്രീയായിരുന്നു. അവർ
 ഞങ്ങളുടെ ബലിക്കാക്കയായ റണാറിനെ നോക്കാൻ എന്നെ ഏ

ലിച്ച്ചിട്ടാൺ പോയത്. ഞാൻ ഇരുപത്തിരണ്ടു കൊല്ലം അതിനെ നോക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു ദിവസം രാവിലെ അതു പറന്നു പോയി. പിന്നെ ഒരിക്കലും തിരിച്ചുവന്നിട്ടില്ല. അവരെ ഇനിക്കാണുമ്പോൾ എന്തു സമാധാനമാണ് പറയുക എന്നു എനിക്കു അറിഞ്ഞുകൂടാ.'

കുന്ദിൻ അതുതരമായി. 'അവരെ ഇനി എങ്ങനെയാണു കണ്ടെത്തുക, അപ്പപ്പാ? സ്വർഗത്തിലേക്കുള്ള വഴി അപ്പപ്പന്നറിയാമോ?'

അപ്പപ്പന്നു ശുണി വന്നു. 'എനിക്കു അങ്ങോട്ടുള്ള വഴി കണ്ടുപിടിക്കാൻ ഒരു വിഷമമുണ്ടില്ല. എല്ലാ തോടുകളും എല്ലാ കൊച്ചുതവികളും 'ബഡാ പാനി'യിലേക്കുള്ള വഴി കണ്ടെത്തുന്നതുപോലെ. ബഡാപാനിയിലെ വൻവെള്ളം കണ്ടിട്ടില്ലേ — സമതലപ്രദേശത്തുനിന്നു മോട്ടോർറോഡിന്റെ സ്പെഷ്യൽ വൻവെള്ളം? അതിരിക്കട്ടെ. അതിനെപ്പറ്റി തൽക്കാലം ഇത്രയും മതി. നമുക്കു നമ്മുടെ കൊച്ചുതവിയിൽ പോയി മീൻ പിടിക്കാം. നാളെ അവധിയാണല്ലോ. അപ്പോൾ നിനക്കു ഗൃഹപാഠമൊന്നുമുണ്ടാവില്ല'

അവർ ചുണ്ടക്കോലും മീൻ കുട്ടുമെടുത്തു കൊച്ചുപാലത്തിന്റെ അടുത്തേക്കു പോയി. വളഞ്ഞുപോകുന്ന റോഡിലൂടെയാണ് പോയത്. കാരണം അപ്പപ്പന്റെ കാലിന്നു സുഖമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വല്ലാത്തൊരു പിടുത്തം.

കൽപ്പടികളിറങ്ങാൻ വലിയ വിഷമം. അപ്പപ്പൻ ചെറുപ്പമായിരുന്നപ്പോൾ ഈരണ്ടു പടി ഒന്നിച്ചുചാടിക്കേറിയിരുന്നതാണ് — മുതുകത്തു് ഒരു ചുമട്ടുമായിട്ടു് വേണെങ്കിൽ അങ്ങിനെയും.

പാലത്തിന്നു താഴെ അവർക്കു് മീൻ പിടിക്കാൻ പ്രത്യേകമായി ഒരു സ്ഥലമുണ്ടു്. വില്ലോമരങ്ങളുടെ ചാഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ഇലകൾ അവിടെ തണൽ വിരിച്ചിട്ടുണ്ടു്; വെയിലേറ്റു ചൂട്പിടിച്ച ഒരു പരന്ന പാറയും. അപ്പപ്പൻ വലിയ ഉറുമിൻമുട്ടകൾ കൊണ്ടുവരും. മീനുകൾ അതിന്റെ നേരെ ചാടുന്നതു കാണണം! അപ്പപ്പന്നു് മീൻപിടുത്തത്തിന്റെ എല്ലാ സൂത്രവും അറിയാം. അങ്ങേയ്ക്കു് അന്നു വധി കൊല്ലംമുപ്പു് മുത്തച്ചന്റെയും അച്ഛന്റെയുംകൂടെ ഇതേ പാറ മേലിരുന്നു മീൻ പിടിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 'വളരെച്ചെറിയ മീനുകളെ ഒരിക്കലും പിടിക്കരുതു്' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു: 'അവ കണ്ടതുങ്ങളാണ്. അവ വെള്ളത്തിൽ വെട്ടിത്തിളങ്ങുന്നതു കണ്ടില്ലേ? വലിയ മീനുകളെ മാത്രമേ പിടിക്കാവൂ, വേവിച്ച തിന്നാൻ പററുന്നവയെ മാത്രം. മറ്റുള്ളതിനെ തിരികെ എറിഞ്ഞേക്കൂ, കേട്ടോ മോനേ.' അപ്പപ്പൻ ഒരു ചെറിയ മത്സ്യത്തിന്റെ തൊണ്ടയിൽനിന്നു് ചൂണ്ട കൊള്ളത്തു് ശ്രദ്ധാപൂർവ്വം ഉറുതിയെടുത്തു് അതിനെ സ്വതന്ത്രമാക്കി.

കുറു പോയിച്ചു: 'അപ്പപ്പന്നു് എല്ലാ ജന്തുക്കളെയും ഇഷ്ടമാണോ? മത്സ്യങ്ങളേയും പക്ഷികളേയുംപോലും! പൂക്കളേയും കീടങ്ങളേയും ഇഷ്ടമാണോ? അപ്പോൾ പാമ്പുകളേയും ഇഷ്ടമാണോ?'

അപ്പപ്പൻ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു് പറഞ്ഞു: 'കീടങ്ങളെയും പാമ്പുകളെയുമെല്ലാം കുറച്ചുകലെന്നിന്നു് സ്നേഹിക്കുന്നതാണ് നല്ലതു്. പൈൻമരങ്ങളിലൂടെ ഇഴഞ്ഞിറങ്ങി സ്വന്തം ജീവനുവേണ്ടി ഓടിപ്പോകുന്ന പൂക്കളെ കണ്ടിട്ടില്ലേ, നീണ്ട രോമമുള്ള ചെമ്മന്ന പൂക്കൾ? അവയെ ഒരിക്കലും തൊടരുതു്. തൊട്ടാൽ, അവയുടെ രോമം വിരലുകളിൽ പററിപ്പിടിക്കും. വല്ലാത്ത ശല്യമാവൂ. രോമം പററിപ്പിടിച്ചാൽ കാച്ചു് നാരങ്ങനീരു് പുരട്ടി വലിയാൻ വിട്ടാൽ മതി, രോമം തനിയെ പോരും.'

'അപ്പോൾ പാമ്പുകളുടെ കാര്യമോ അപ്പപ്പാ?'

അപ്പപ്പൻ അപ്പോഴും ചിരിച്ചു. 'പാമ്പുകളാണെങ്കിൽ, തണുപ്പുകാലത്തു് ഭ്രോമായ ചെറിയ പോടകൾ തേടിപ്പിടിച്ചു് അവിടെ കിടന്നുറങ്ങും — തണുപ്പു് കഴിയുന്നതുവരെ. അവയുടെ വഴിക്കു് പോകാതിരുന്നാൽ അവ ഉപദ്രവിക്കുകയില്ല. ഒരിക്കൽ എന്റെ ചേട്ടൻ മലമ്പ്രദേശത്തു് ഒരു വലിയ കല്ലു് ഇളക്കിനീക്കി. അവിടെ ആഴമേറിയ ഒരു പോട്ടിൽ നീണ്ട ഒരു പച്ചപ്പാമ്പു് അനങ്ങാതെ കിടക്കുന്നു. തിളങ്ങുന്ന നീലക്കണ്ണുകൾ അനക്കമില്ലാതെ തുറന്നിരിക്കുന്നു. ചേട്ടൻ കല്ലു് മുൻസ്ഥാനത്തുതന്നെ വച്ചിട്ടു് പറഞ്ഞു: 'തണുപ്പുകാലം കഴിയുമ്പോൾ ഇതു് ഉണരും.' ഞാൻ

ചോദിച്ചു: 'ഇതിന്റെ കണ്ണെന്താണ് തുറന്നിരിക്കുന്നത്?' 'പാമ്പു കൾക്കും കൺപോളയില്ല, കണ്ണടക്കാൻ പററില്ല — ഇതു നിനക്കറിഞ്ഞുകൂടെ? ഉറക്കം കഴിഞ്ഞും ഉണരുമ്പോൾ ഇതിന്റെ പഴയ തൊലി ആകെ ഉരിഞ്ഞുപോകും. ഭംഗിയുള്ള പുതിയ തൊലി വരും. ആദ്യം ഈ പുതിയ തൊലി വളരെ മൃദവയായിരിക്കും. പാമ്പിനും ഇഴഞ്ഞുനടക്കാൻ വിഷമമാവും. അപ്പോൾ അതിനെ കൊല്ലാൻ വളരെ എളുപ്പമാണ്.' ഞാൻ ചോദിച്ചു: 'ഇങ്ങിനെ തൊലി മൃദവയായിരിക്കുമ്പോൾ പാമ്പിനെ കൊന്നുകൂടെ?' ചേട്ടൻ പറഞ്ഞു: 'എന്തു! അവശനായിരിക്കുന്ന സമയത്തു് ശത്രുവിനെ കൊല്ലുകയോ! അതു് ഒരിക്കലും പാടില്ല.'

അപ്പപ്പൻ എന്നും വൈകുന്നേരം വളരെപ്പണ്ട് കഴിഞ്ഞ കാര്യങ്ങളെ
 പറ്റി സംസാരിക്കും. അടുത്തു കഴിഞ്ഞ സംഭവങ്ങളൊന്നും ഓർമ
 യുണ്ടാവില്ല. പേരുകളും സ്ഥലങ്ങളുമെല്ലാം മാറിമറിഞ്ഞുപോകും.
 പഴയ കഥകളാകുമ്പോഴോ, ഒരു പിശകും വരില്ല.

നിഴലുകൾ നീണ്ടുവന്നപ്പോൾ അവർ സാധനങ്ങളെല്ലാം ശേ
 ഖരിച്ചു. അപ്പപ്പന്റെ അഞ്ച് ഇടത്തരം മീനുകളും കൗവിന്റെ
 വലിയൊരു മീനും കൂടയിലാക്കി. കൗവിന്റെ മീനായിരുന്നു
 ഏറ്റവും വലിയത്. അപ്പപ്പന്റെ സഹായത്തോടെയാണു് അതി
 നെ പിടിച്ചത്. കാരറിനു് ഒരു നേരിയ കളിരുണ്ടു്.. എന്നാലും
 പാറപ്പറത്തു് ഇപ്പോഴും ചൂടുതന്നെ. അപ്പപ്പൻ വടക്കൻചക്രവാളം.

പൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. അവിടെ കൺ ശ്രദ്ധിച്ചു — മഞ്ഞണിഞ്ഞ മലകൾ. മാനത്തു നേർത്ത വെള്ളച്ചോക്കുകൊണ്ടു വരച്ചുവെച്ചതുപോലെ. നല്ല തെളിഞ്ഞ ഹിംസാശബ്ദമേ ഇങ്ങിനെ കാണുന്നൊക്കട്ടെ.

കൺ ആവേശത്തോടെ വീർപ്പടക്കിനിന്നു. 'നമുക്കു ഒരിക്കൽ അവിടെയൊന്നു പോയ്കൂടേ, അപ്പപ്പാ? മുത്തപ്പൻ അവിടെ പോയിട്ടില്ലേ?' അപ്പപ്പൻ തല കലക്കി. ആ മഞ്ഞണിഞ്ഞ മലകൾ നൂറുകണക്കിനു കീലോമീറ്റർ അകലെയാണു്. ഇടക്കു് വേറെ പല മലനിരകളുണ്ടു്. അടുത്തുള്ളതു് പച്ചയായി കാണാം; അകലെയുള്ളതു് നീലനിറത്തിൽ മങ്ങിയു്. അവരുടെ മുൽക്കി തൊട്ടടുത്താണു്. മുൽക്കി വീടുകളും തോട്ടങ്ങളും അതിമനോഹരങ്ങളാണു്. വെയിലേൽക്കുന്ന ചെറിവുകളിൽ കാട്ടു സുഗന്ധവികാസം വളരും; പാറക്കുളങ്ങളിൽക്കൂടി തണലായ മൂലകളിൽ വെളുത്ത, ചെറിയ കാട്ടുവയലൊറ്റകളും. അവയുടെ നേർത്ത പരിമളം അമ്മക്കു് വലിയ ഇഷ്ടമാണു്.

വളഞ്ഞ റോഡിലൂടെ വീട്ടിലെത്താൻ ഒരുപാടു സമയം വേണ്ടിവന്നു. അപ്പപ്പന്നു് വല്ലാത്ത കിതപ്പു്. ശ്വാസം ശരിക്കു കിട്ടാൻ രണ്ടു തവണ നിൽക്കേണ്ടിവന്നു. 'വായ ശരിക്കടച്ചു പിടിച്ചിട്ടു വേണം കുന്നിൻമുകളിലേക്കു് കേറാൻ. മൂക്കിലൂടെ ശ്വാസം കഴിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ പെട്ടെന്നു് കിതച്ചുപോകും.' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു.

'അപ്പപ്പന്നും കിതക്കുന്നുണ്ടല്ലോ, അപ്പപ്പാ.'

അപ്പപ്പൻ ചിരിച്ചു. 'എനിക്ക് വയസ്സു എൺപതായി, മോനേ. ഇനി കുറേക്കൂടി കിതക്കുകയൊക്കെയാവാം. എന്നെ വിളിക്കാൻ വഞ്ചി വരുന്നതും കാത്തിരിക്കുകയാണു് ഞാൻ.'

കൺവിനു് അതുതന്നെയായി. 'ഈ മലമ്പുറത്തെ തോട്ടിലൂടെ എങ്ങിനെയാണൊരു വഞ്ചി വരിക, അപ്പപ്പാ? കൊച്ചുരവികളെല്ലാം മലയിൽനിന്നു് ഒഴുകിയിറങ്ങി ബഡാപാനിയിൽ (വൻവെള്ളം) ചെന്നുചേരുന്ന ഭാഗത്തു മാത്രമേ വഞ്ചികൾക്കു് വരാനൊക്കൂ എന്നാണു് ടീച്ചർ പറഞ്ഞതു്.'

അപ്പപ്പൻ ഒരു നിമിഷം ഇതിനെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചു. 'ഓഹോ, അങ്ങിനെയാണോ? എങ്കിൽ എനിക്ക് ബഡാപാനി വരെ പോകേണ്ടിവരും.'

'ഞാനും കൂടെ വരട്ടെ, അപ്പപ്പാ?'

അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു, 'നിനക്കു് ഏഴു വയസ്സല്ലേ ആയിട്ടുള്ളു. വഞ്ചി നിന്നെ കൊണ്ടുപോവില്ല. ഞാൻ എൺപതു കൊല്ലത്തോളം ജീവിച്ചതാ. എന്തെല്ലാം കണ്ടു, എന്തെല്ലാം പഠിച്ചു നന്നായി പ്രയത്നിച്ചു, ഒരുപാടു കഷ്ടപ്പെട്ടു, ധാരാളം സുഖിക്കുകയും ചെയ്തു.

യ്ക്കു. ഞാൻ കാട്ടുതീ കെടുത്തിട്ടുണ്ട്, പഴയ മരങ്ങൾ മുറിച്ചു മാറ്റി
ട്ടുണ്ട്, തൈകൾ വെച്ചുപിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. നമ്മൾ മുറിച്ചു മാറ്റുന്ന
തോ അല്ലെങ്കിൽ പ്രായംചെന്നു നശിക്കുന്നതോ ആയ ഓരോ മര
ത്തിന്റേയും സ്ഥാനത്തു് ഓരോ തൈ വെച്ചുപിടിപ്പിക്കണമെന്നു്
നിനക്കറിയാമല്ലോ.'

'എന്തിനപ്പപ്പാ?'

'അല്ലെങ്കിൽ മലയാകെ ചെട്ടെന്ന് മൊട്ടയായ്സ്പോകം.
മണ്ണിനെ പാറകളോടു് ചേർത്തു പിടിച്ചു കെട്ടിനിർത്താൻ വേരുകളു
ണ്ടാവില്ല. അപ്പോഴാണ് ഉഷ്ണ പൊട്ടലുണ്ടാകുന്നതു്. താമസി
യാതെ മഴ വളരെ വളരെ കുറഞ്ഞുപോകും. ആകെ ശൂന്യമായി
തരിശുഭൂമിയായ്സ്പോകം.'

'അപ്പപ്പൻ വേറെ എന്തൊക്കെയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്?'

'ഞാൻ മൃഗങ്ങളെ ഇണക്കിയെടുത്തിട്ടുണ്ട്; കാട്ടുമൃഗങ്ങളെ
കൊന്നിട്ടുണ്ടു്.'

'ഓ, ഓ, അപ്പോൾ അപ്പപ്പൻ കരടികളേയും പുലികളേയും
കൊന്നിട്ടുണ്ടോ? കെന്നിവെച്ചു് പിടിക്കുകയാണോ ചെയ്തതു്?'

അപ്പപ്പൻ ശുബ്ദിതനായി. 'ഒരു യഥാർത്ഥമനുഷ്യൻ സംശയി
ക്കാതെ നടക്കുന്ന മൃഗങ്ങളെ പിടിക്കാൻ കെന്നിവെക്കുമോ, മോ
നേ? ഇല്ല. വേട്ടക്കാരുൻ പൊരുതുവോൾ കാട്ടുമൃഗം സ്വതന്ത്രമാ
യിരിക്കണം.'

'എങ്കിൽ ഫോറസ്റ്റ് ഓഫീസർമാർ ലെയ്ക്കർ റോഡിൽ കെ
ണികൾ പണിതതു് എന്തിനാണ്?'

'ഓ, അതോ? മുൽക്കിയിലെ ആടുകളേയും കോഴികളേയും
കൊച്ചുപന്നികളേയും കടന്നു കള്ളന്മാരെ പിടിക്കാൻ മാത്രമാണ്.
അതു് നായാട്ടാണെന്നു പറയാനൊക്കില്ല, ഉപ്പോ?'

കുറു പറഞ്ഞു: 'അവർ കെണിക്കുകത്തു് ഓട്ടിൻകുട്ടിയെ കെ
ട്ടും. പാപം, അതിനു് ഇരുട്ടാവുമ്പോൾ പേടിയാവും. അമ്മയെ
വിളിച്ചു് നിലവിളിക്കാൻ തുടങ്ങും. ഞാനതു് കേട്ടിട്ടുണ്ടപ്പപ്പാ.
അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ പുലി വരും. അതിനെ പിടിച്ചു തി
ന്നും.' കുറുവിന്റെ കണ്ണു നിറഞ്ഞു.

അപ്പപ്പൻ ദേഷ്യം വന്നു. 'നീയൊരു തിരുമണ്ടനാകത്തു്,
മോനേ. അവറ്റ വരിയൻപുലികളല്ല; പുളളിപ്പുലികളാണ്. ശരിക്കുള്ള
പുലികൾ ഈ ഉയരംകൂടിയ മലകളിലേക്കു് അപ്പുറുമാ
യെ വരൂ അവറ്റ ആട്ടിൻകുട്ടിയെ തിന്നില്ല. അവക്കു് അതി
നെ പിടിക്കാൻ കിട്ടില്ല. അതിനെ കെട്ടിയിരിക്കുന്നതു് വേ
റൊരു കൂട്ടിലാണ്. പുലി കെണിക്കുകത്തു് കേറും. ആട്ടിൻകുട്ടി
യെ പിടിക്കാനായി വാതിലിന്റെ കൊള്ളത്തു് നീക്കാൻ നോക്കും.

ഫലമോ? കെന്നിയുടെ വാതിലടയും. പുലി കടക്കിലാവുകയും ചെയ്യും. ഓ, അപ്പോൾ ഒരലർച്ചയുണ്ടാകും. മുൻകണക്കാർ വന്നു അതിനെ പിടികൂടും. ആട്ടിൻകുട്ടിയെ വിട്ടയക്കും. അത് അമ്മയെത്തേടി തലങ്ങും വിലങ്ങുമായി ഓടുകയും ചെയ്യും. അത് ആകപ്പാടെ വല്ലാതെ ഭയപ്പെടും. എന്നാൽ ശരിക്കും ഒന്നും സംഭവിക്കുകയുമില്ല. മനുഷ്യൻ യേശു എന്തെല്ലാം എന്താണെന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കണമല്ലോ. എന്നാലല്ലേ ധീരനായിരിക്കാൻ കള്ളി?

മുൻകണയിലെ കൊച്ചുഗ്രാമത്തിൽ അങ്ങിനെ ദിവസങ്ങൾ നീങ്ങിപ്പോയി. വേനൽക്കാലത്തു് രാവു പകലും മഴതന്നെ. ചിലപ്പോൾ തൂമ്പിക്കൈ വണ്ണത്തിൽ മഴ പെയ്യും; ചിലപ്പോൾ പേ—പേ എന്നു പെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കും. അകലെയുള്ള നീലക്കുന്നുകൾ മേഘാവൃതമായിരിക്കും. അടുത്തുള്ള കുന്നുകളിൽനിന്നു് നൂറുകണക്കിനു് കൊച്ചുരുവികൾ ചെരുവുകളിലൂടെ ഒഴുകിയിറങ്ങും. അവ മറ്റു കൊച്ചുരുവികളുമായി ഒത്തുചേരും; എല്ലാം ഒന്നിച്ചുചേർന്നു് മലയുടെ അടിവാരത്തിലെ ബഡാപാനിയിലേക്കു് ഇരമ്പിയലറിയും മറിഞ്ഞുവീണും തിരക്കിട്ടു പോയും.

രാത്രി ചിലപ്പോൾ കുന്നു ഉണരും. തട്ടിന്മേലൂടെ മഴവെള്ളം ചോന്നു വന്നു് തടീശ്ശരയിൽ ഇറവിറുവീഴുന്നതു് അവൻ ശ്രദ്ധിക്കും. അമ്മ എണ്ണിററു വന്നു് വെള്ളം വീഴുന്നേടത്തു് വലിയ ഇനാമൽപാത്രം വെക്കും. വെള്ളത്തുള്ളികൾ പാത്രത്തിൽ വീണുണ്ടാകുന്ന സംഗീതം അവൻ അർധനിദ്രാവസ്ഥയിൽ കേൾക്കും. പാത്രത്തിൽ വെള്ളം കൂടിവരുമ്പോൾ ശബ്ദം മന്ദമാവുകയും കുന്നിനീക്കത്തിൽ മുങ്ങുകയും ചെയ്യും.

കുറുപ്പിലെ ഉണർന്നപ്പോൾ മഴ തുടരുകയാണ്. അജയം നദിയുടെ കരകൾ കൊച്ചുകുട്ടികളിൽ കഴിയുന്ന അമ്മയെ ഓർത്തു കുന്നവിന്റെ അമ്മയ്ക്ക് വല്ലാത്തൊരു വിഷാദം. അവർ കുന്നവിന്റെ ഒരു ജോഡി പൂവും പുസ്തകങ്ങളും കൈമാറ്റം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവർ വഴുതിവിഴാതിരിക്കാൻ യൂ-ബിനോട്ട് അവന്റെ പൂവും ചെല്ലാൻ പറഞ്ഞു. മഴ പെയ്തിട്ട് റോഡിലെല്ലാം നല്ല വഴക്കലാണ്.

'ഇങ്ങിനെ മഴ പെയ്താൽ അജയം നദിയിൽ വെള്ളം പൊങ്ങും', അമ്മ പറഞ്ഞു.

'അമ്മയുടെ വീടും ഒഴുകിക്കൊണ്ടുപോകുമോ, അമ്മേ?'

'ഇല്ല, കുറു. വെള്ളപ്പൊക്കം വന്നാൽ മീനെ ഉയർത്തിലാക്കും നമ്മുടെ വീടും പണിതിരിക്കുന്നതു.'

കുറുപ്പിനെ, 'ധാരാളത്തിനോടും കരയിലേക്കും അടിച്ചുകേറും. കൽപ്പടികളെല്ലാം മുങ്ങിപ്പോകും. ആളുകൾക്ക് ലമ്പനിക്കിടാനും മറ്റും കടക്കാനാവില്ല. ഒരു മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ എല്ലാം ശരിയാകുമെന്നാണ് അപ്പപ്പൻ പറയുന്നത്. വെള്ളം മുഴുവൻ ബാധാപാനിയിൽ ചെന്നുചേരും. അവിടെയാണല്ലോ അപ്പപ്പന്റെ വഞ്ചി വരുന്നത്.'

അമ്മ എഴുന്നേറ്റു 'ഗ്രാമത്തിന് പുറം അമ്പലം ദിവസം വെള്ളം കെട്ടിനിൽക്കും.' അവർ ഉററത്തോടെ പറഞ്ഞു. 'ആളുകൾ വഞ്ചിയിലാണ് ശ്രമിക്കുക. അങ്ങോട്ടു മിങ്ങാതെ പോവുക. പച്ച നെൽച്ചെടികൾ ഏഴു ദിവസത്തിലധികം വെള്ളത്തിൽ മുക്കിക്കിടന്നാൽ അവയെല്ലാം ശ്വാസം മുട്ടി ചത്തുപോകും. നീന്റെ ധാരാളത്തിൽ അവിടെയെല്ലാം അമ്മയുടെ അടുത്തു ഒരു കൊച്ചുതോട്ടം ഉണ്ടാകണം.'

കുറുപ്പും മിണ്ടിയില്ല. കാരണം, അവന്നറിയാം—അമ്മ അജയിനെപ്പറ്റിയും തന്റെ കൊച്ചുഗ്രാമമായ സോനാലിയെപ്പറ്റിയുമോർത്തു വിഷാദിച്ചിരിക്കുകയാണ്. എന്നാലും, ധാരാളത്തിൽ അവിടെ വിളകളെ മുക്കിക്കൊല്ലാറില്ല. എന്നല്ല, ലെയ്ക്കർ കുന്നിന്റെ തട്ടുകളിൽ കൃഷി ചെയ്യുന്നവരെല്ലാം ചെറിയ ചാലുകീറി മലയരമ്പിയെ കൊണ്ടുവന്നിട്ടാണ് അവരുടെ നെൽച്ചെടികളെ നനയ്ക്കുന്നത്. ആ അരുവിയാണ് അവരുടെ വിളകളെ ജീവിപ്പിക്കുന്നത്.

ശരത്കാലത്തു് രാജ്യ സ്ത്രീ അവധിയാണു്. എല്ലാവരും മനോഹരമായ വെള്ളച്ചാട്ടങ്ങളുടെ ഭാഗത്തേക്കോ പൈൻകാടുകളിലേക്കോ വിനോദയാത്രയ്ക്കു പോയി. ധാൻവേതിയിൽനിന്നു് കനവും ശ്യാമം അപ്പപ്പന്റെ കൂടെ ലെയ്ക്കർ കൊടുമുടിയിലെ മരപ്പേട്ട കാണാൻ പോയി. പട്ടക്കുറുൻ ഇരുച്ചുവാളകൾ വല്ലാത്തൊരു ചീറുതൽ ശബ്ദത്തോടെ അറക്കപ്പെടി പരത്തിക്കൊണ്ടു് എത്ര എളുപ്പത്തിലാണു് വെള്ള മരം മുറിച്ചുതള്ളുന്നതു്! കനവും ശ്യാമം അറക്കപ്പെടി കയ്യിൽ വാരിയെടുത്തു. ധൂപക്കുട്ടിന്റെ മണം.

'തടിയിലെ എണ്ണയാണിതു്,' തടിക്കാരൻ പറഞ്ഞു. 'ഇതാണു് ശരിക്കുള്ള ധൂപക്കുട്ടു്. തീപ്പെട്ടിക്കോലുപോലെ കത്തും. മുപ്പെത്തിയ പൈൻമരത്തിൽനിന്നെല്ലാം എണ്ണ ഇററുവീണുകൊണ്ടിരിക്കും. കൊമ്പുകളിലെ പിളർപ്പുകളിലൂടെ ചിലപ്പോൾ എണ്ണ ഒഴുകിവന്നു് ഉറച്ചു് കട്ടിയാകും. പൈൻമരങ്ങളുടെ ഉയർന്ന കൊമ്പുകളിൽ ഒരുതരം പൊൻപശയുടെ കുമിളകൾ കണ്ടിട്ടില്ലേ? മരത്തിന്റെ പശയാണിതു്. ഇതിൽനിന്നാണു് ധൂപക്കുട്ടു് ഉണ്ടാക്കുന്നതു്.'

അപ്പപ്പന്റെ മുഖത്തു് കരുതകം നിഴലിച്ചു. 'ഇതുതന്നെയാണു് കറുത്തീയ്ക്കും ഉത്തരവറദി, മോദന. തണുപ്പുകാലത്തു് മാങ്ങയ്ക്കു് ഉണയിച്ചുണങ്ങിവരും. അങ്ങിനെയിരിക്കുമ്പോൾ മാർച്ചിലെ കാരറു്

വിശിഷ്ടനായിത്തീർന്നു. ഉണങ്ങിയ കൊമ്പുകൾ തമ്മിൽ കൂട്ടി
യുരസും. തീപ്പിടിക്കും. മലയിൽ ജീവിക്കുന്ന എല്ലാ ജന്തുക്കൾ
ക്കും കാട്ടുതീയിനെ വലിയ യോഗം. ഓ, ഞാൻ കണ്ട കാഴ്ച
കൾ!

എല്ലാവരും അപ്പപ്പൻ ചുറ്റും കൂടി. 'എന്തു കാഴ്ചകൾ, അ
പ്പപ്പൻ?'

'തീയിന്റെ നേരെ കാറ്റിന്റെ ചാട്ടവാറിയാണ്. കരിച്ച
പായുന്ന കരിയുടെ വേഗത്തിൽ ഉണങ്ങിയ കാട്ടിലൂടെ തീ പട
ർന്നുപിടിക്കും. എത്രയോ കിലോമീറ്റർ കാട്ട് ഒന്നിച്ചു കത്തിച്ചു
ചാമ്പലാക്കും. രാത്രി മുഴുവൻ മാനം ചെമ്മന്ന നിറമാകും. മലയി
ലെ ഗ്രാമങ്ങളിലുള്ള എല്ലാ ആളുകളും തീയിനോടു പടവെട്ടുന്നതിൽ
ഫോറസ്റ്റ് ഗാർഡുകളെ സഹായിക്കാൻ കൂടും.'

മലയിലേക്ക് പുതുതായി വന്നതാണ് ശ്യാം. അവൻ ഒരു
വലിയ കാട്ടുതീ ഒരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ല. അവൻ പേടിയായി.
വരണ്ട ചുണ്ടു നക്കിക്കൊണ്ടു അവൻ ചോദിച്ചു, 'ഗ്രാമങ്ങളിലുള്ള
ആളുകളെല്ലാം വെന്തെറിഞ്ഞുപോകുമോ അപ്പപ്പൻ? തീ കെട്ടത്താൻ
ഫയർ ബ്രിഗേഡ് വരില്ലേ?'

കുറേ ഫയർ ബ്രിഗേഡിനെപ്പറ്റി കേട്ടിട്ടേ ഇല്ല. അവൻ പറ
ഞ്ഞു, 'ഗ്രാമത്തിലെ ആളുകളും ഫോറസ്റ്റ് ഗാർഡുകളും ചേർന്ന് തീ
കെട്ടത്തും—അത്രതന്നെ. മരക്കമ്പുകൾ ഒടിച്ച് കയറുന്ന തീ തല്ലി
കെട്ടത്തും.'

'അതെ,' തടിക്കാരൻ പറഞ്ഞു, 'അങ്ങിനെയാണ് ഇവിടെ
പതിവ്. ഫയർ എൻജിനുകൾക്കു വരാൻ റോഡെവിടെ? അവ
രുടെ പമ്പുകളുപയോഗിക്കാൻ പൈപ്പുവെള്ളമെവിടെ? ഞങ്ങൾ
ഞങ്ങളുടെ മട്ടിൽ തീ കെട്ടത്തും. പിന്നെ, അഗ്നിരേഖകളുമുണ്ട്.'
ശ്യാം അഗ്നിരേഖകൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പക്ഷെ, അതെന്തിനാണെന്നും
അവന്നറിഞ്ഞുകൂടാ.

അപ്പപ്പൻ വിവരിച്ചു. 'ഇതാ, ഈ വളപ്പിൽ നിന്നാൽ ലമ്പ
റിങ്ങിന്റെ അഗ്നിരേഖ കാണാം. ഇത് വിശാലവും ശുഭ്രവുമായ
ഒരു ഭൂഭാഗമാണ്. കുന്നിന്റെ അടിവാരം മുതൽ മുകൾഭാഗം
വരെയും ചെന്ന് മറുവശത്തേക്കിറങ്ങി പരന്നു കിടക്കുന്നു. ലമ്പ
റിങ്ങിലെ വീടുകളിലേക്ക് തീ പടരാതെ സൂക്ഷിക്കാനുള്ളതാണ്
ഇത്. നല്ല വീതിയുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തീയ്ക്കു അപ്പുറത്തേയ്ക്കു
ചാടിക്കടക്കാൻ പറ്റില്ല. ഈ ഭാഗത്തും ഒന്നും വളരാനനുവദിക്കി
ല്ല. എന്തെങ്കിലും ഉണ്ടെങ്കിലല്ലേ തീയ്ക്കു പടർന്നുപിടിക്കാനൊക്കൂ.
അഗ്നിരേഖയുടെ അരികിലെത്തി സ്വയം കത്തി നശിക്കുകയേ നി
വൃത്തിയുള്ളൂ. വീടുകളെല്ലാം രക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്യും.'

പഴയ തീപ്പിടുത്തങ്ങളോത്തുകൊണ്ടും അപ്പപ്പൻ തലയാട്ടി. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു, 'നമ്മളെപ്പോലെ പിക്നിക്സിനു വരുന്നവരും മിക്കവാറും കാട്ടുതീ പിടിപ്പിക്കുന്നത്. ഉണക്കിലകൾക്കിടക്ക് കത്തുന്ന സിഗററ്റുകററി എറിയും. ഒരു നിമിഷംകൊണ്ടും തീ പടർന്നു പിടിക്കും. ചിലപ്പോൾ ആളുകൾ ചായയ്ക്ക് വെള്ളം തിളപ്പിക്കാൻ തീ കത്തിക്കും; അടുത്തുള്ള ഉണക്കക്കമ്പുകളെല്ലാം കത്തിപ്പിടിക്കും. അവരെപ്പോഴും അങ്ങിനെയാണ്—ആലോചനയില്ലാത്ത കൂട്ടർ.

'കാട്ടുതീ അതിഭയങ്കരമായ വസ്തുവാണ്, കട്ടികളേ. കാട്ടുമൃഗങ്ങൾ അന്നംവിട്ടു പകച്ചും പേടിച്ചും അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും തിരക്കിട്ടോടുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്—പുലിയും മാന്തും ഒരുമിച്ചും, ഒന്നും മറ്റൊന്നിനെ ഉപദ്രവിക്കാതെ. നമുക്കും ഇനി വേറെ വല്ലതും സംസാരിക്കുക. കാട്ടുതീയെപ്പറ്റി ഓർത്താൽ എനിക്ക് ട്രാസ്റ്റുപിടിക്കും.'

അവർ കയർവഴി കാണാൻ പോയി. കയർവഴിയിലൂടെയാണ് മുറിച്ചിട്ട തടികൾ മലമുകളിൽനിന്നും സംഭരണശാലകളിലേക്കും എളുപ്പം എത്തിക്കുന്നത്. എന്തു തടിച്ച ഉരുക്കു കേബിളുകൾ! ഭാരം നിറച്ച ട്രോളികൾ അവയിലൂടെ ഓടുന്നു. ഈ ഉയരത്തിൽ എലകുടിസിററിയില്ല. ഭാരംകൊണ്ടു മാത്രമാണ് ട്രോളികൾ കമ്പികളിലൂടെ ഉരുണ്ടുപോകുന്നത്. പണ്ടകശാലകളിൽ ചുമടിറക്കിക്കഴിഞ്ഞും കാലിയായ ട്രോളികൾ പങ്ങലകൊണ്ടു വലിച്ചാണ് മുകളിലേക്കും കേറുന്നത്.

തിരിച്ചുപോകുമ്പോൾ അവർ തണലുള്ള മൂലകളിൽ വളരുന്ന ചില പ്രത്യേകതരം പന്നൽച്ചെടികൾ പറിച്ച്ചെത്തു. ഈ മനോഹരമായ വെള്ളിച്ചെടികൾ കയ്യിന്റെ പുറത്തുവെച്ചു മന്തിയാൽ അതിന്റെ പാട് തെളിഞ്ഞുകാണാം. അവർ കുറെ ഹണിസക്കിയ വള്ളികളും ശേഖരിച്ചു. വിളർത്ത പാൽപാടനിറത്തിലുള്ള പൂക്കൾ എന്തൊരു പരിമളമാണെന്നോ അവർക്കും!

കൈനിറയെ കാട്ടുപൂക്കളുമായി അവർ വീട്ടിലെത്തി. കറുത്തൊല്ലാം അമ്മയുടെ മടിയിലേക്കിട്ടു. ശ്യാം തന്റെ പങ്ക് പൂക്കളും പെടികളുമായി വീട്ടിലേക്കോടി. അമ്മ ആദ്യം ചിരിച്ചു; പിന്നെ കരഞ്ഞു; എന്നിട്ട് ഹണിസക്കിയ മൂക്കത്തു ചേർത്തുപിടിച്ചു.

'കറു, ഇതു ശരിക്കും ഞങ്ങളുടെ നിലച്ചമ്പകം പോലെയിരിക്കുന്നു', അവർ പറഞ്ഞു. 'എന്റെ അച്ഛൻ ഒരിക്കൽ ബർമ്മയിൽ ഇടതിങ്ങിയ ഷേഗൺ കാടുകളിലേക്കും പോവുകയുണ്ടായി. സുഖകരമായ ഒരു സുഗന്ധം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂക്കിലേക്കും അടിച്ചുകേറി.

തിരച്ചിലായി. തിരഞ്ഞു തിരഞ്ഞു ഒടുക്കം കടംചെലപ്പുകറികളുള്ള ലോലമായ ഒരിനം വെള്ളപ്പുക്കൾ കണ്ടെത്തി. വലിയൊരു മരത്തിന്റെ വേരുകൾക്കടുത്താണ് അവ വളരുന്നത്. ഇലയൊന്നു മിഡ്; പച്ചക്കൊമ്പുകളുമിഡ്. ഭംഗിയുള്ള പുക്കൾ മാത്രം. നേരെ മണ്ണിൽനിന്നു വളരുന്നു. മെഴുകുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ മാതിരിയിരിക്കും.''

'അമ്മച്ചൻ അത് അമ്മയ്ക്കു കൊണ്ടുവന്നു തന്നോ?'

അമ്മ ചിരിച്ചു. 'കൊണ്ടുവന്നു, മോനേ. പൂക്കളെല്ലാം അമ്മക്കുവേണ്ടി ശേഖരിച്ചു' അതിന്റെ കൊച്ചുകിഴങ്ങുകൾ പഠിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടുവന്നു ഞങ്ങളുടെ തോട്ടത്തിലെ മാഞ്ചുവട്ടിൽ കഴിച്ചിട്ടു. ഞാൻ കട്ടിക്കാലത്തു കണ്ടിട്ടുള്ളതായി നല്ല ഓർമ്മയുണ്ടു്.

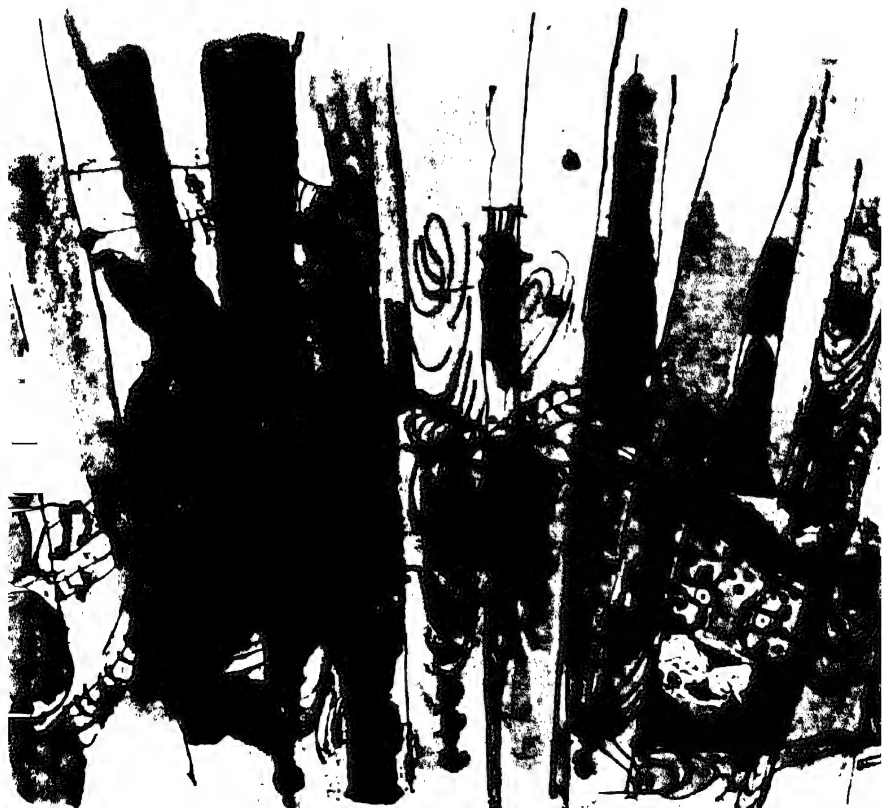
'എല്ലാ കൊല്ലവും മഞ്ഞുകാലത്തു അവ പൂക്കും. പൂക്കളെല്ലാം കൊഴിഞ്ഞുപോയാൽ നിലത്തു ഒന്നും കാണാൻപോവില്ല. പിന്നെ വസന്തകാലത്തു നീണ്ട പച്ചിലകളുടുകൾ പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടും. പെട്ടെന്ന് അവ വീതിയുള്ള ഇലകളായി വിരിയും. ഇലകൾ ശരത്കാലത്തു കൊഴിഞ്ഞുപോകും. എന്നിട്ടു ഇളം പച്ചയായ പൂമൊട്ടുകൾ തല നീട്ടി വരും. ഞാൻ ഇവിടെ എന്റെ തോട്ടത്തിലേക്കു കറുകിഴങ്ങുകൾ കൊണ്ടുവന്നു. ഇവിടുത്തെ കൊടും തണുപ്പു അതിനെയെല്ലാം കൊന്നുകളഞ്ഞു.''

കുറുപ്പിന്നു സങ്കടമായി. 'അമ്മ അത് കൊണ്ടുവരാൻ പാടില്ലായിരുന്നു. കൊണ്ടുവന്നാൽത്തന്നെ നമ്മുടെ വയസ്സിൻ മി. ഹോൾഡറെ ഏല്പിച്ചാൽ മതിയായിരുന്നു—അങ്ങേർ തന്റെ തോട്ടത്തിൽ കണ്ണാടി വീടുകളിൽ വളർത്തുമായിരുന്നു. നമുക്കു നമ്മുടെ തോട്ടത്തിൽ ഹണിസക്കിൾ വളർത്താം.

'എനിക്കറിയാം.'—ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു അമ്മ സ്വന്തം കിടപ്പറയുടെ ജനലിന്നു താഴെ ഹണിസക്കിൾ നടന്നായി പോയി. ദിവസം മുഴുവൻ അതിന്റെ മണം വരമല്ലോ.

അടുത്ത രാത്രി വല്ലാത്തൊരു ശല്യമായിരുന്നു. മുൽക്കിയിൽ ഒരാളും കണ്ണിന്റെ പോള കൂട്ടിയില്ല. ഒരു പുലി കെണിയിൽ കുടുങ്ങിയിരുന്നു. അതിന്റെ ഒരു മുറുളലും അലർച്ചയും — കേട്ടാലേ വിശ്വസിക്കൂ! കുട്ടികൾ പോലും പുലിയെ ഒന്നുകാണാൻ തങ്ങളുടെ പുഴുള കിടക്ക വിട്ടുനിറു. കൺ അപ്പപ്പന്റെ കൂടെപ്പോയി, അമ്മയ്ക്ക് അത്ര രുപ്പിയായില്ലെങ്കിലും.

മുളയിന്മേൽ പിടിപ്പിച്ച പന്തങ്ങളുടെ വെളിച്ചത്തിൽ കൺ കണ്ടു — പുള്ളിപ്പുലി കെണിയുടെ ഉറപ്പുള്ള തടിച്ചുതറകൾ മാന്തിപ്പൊളിക്കാൻ നോക്കുകയാണ്. പന്തത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ അതിന്റെ കണ്ണുകൾ വെട്ടിത്തിളങ്ങി. പെൺപുലിയാണ്. പടകുറത്തി തന്നെ.

കുറുത്തുനിൽക്കുന്ന എവിടെ
 യാണെന്നു നോക്കി. അതിന്റെ
 ഒരു ലക്ഷണവുമില്ല. അവൻ അ
 പ്ലപ്പനോടു ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം
 ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു, 'പുലി
 കൂടുതൽ സംഭവിച്ചു എന്നറിയാൻ
 ആട്ടിൻകുട്ടി കാത്തിരിക്കുമെന്നാ
 ണോ നിന്റെ വിചാരം?'

'അവർ ഇതിനെ കൊല്ലി
 ല്ല, ഉപ്പോ?'

'ഇല്ല. ഇതിനെ കാട്ടുബം
 ഗ്ഗാവിൽക്കൊണ്ടു. നല്ലൊരു ജ
 ന്തുവാണിത്. കാവല്ലാരിലൊ
 രാരം പറഞ്ഞു.

അപ്പപ്പൻ ഗൗരവത്തിലാ
 ണ്. 'നിങ്ങൾ ഒരു കരുതിയി
 രിക്കുകയാണ് നല്ലത്. ചുറ്റുവട്ട
 ന്നു ഇതിന്റെ കണ്ണുണ്ടാ
 വും.'

കുറുപ്പിന് ആവേശം കേറി.
 'പുലിക്കുട്ടികളോ, അപ്പപ്പാ? എ
 വിടെ?' അപ്പപ്പൻ മറുപടി പര
 യാതെ കുറുപ്പിനെ വേഗം വീട്ടി
 ലെത്തിച്ചു. നേരമ്പോക്കു കഴി
 ഞ്ഞല്ലോ. അന്നു രാത്രി ആക്കും
 ഉറക്കമില്ല. പുലിയുടെ കോലാഹ
 ലമല്ലേ? അവർ അതിനു തിന്നാൻ
 കോഴിക്കണ്ണുണ്ടെങ്കിലും പാലിൽ
 കുതിർത്ത റൊട്ടിയും കൊടുത്തുനോ
 ക്കി. എന്തായിട്ടും പുലി അടുത്തു
 ന്നു മട്ടില്ല.

കുറു കിടക്കയിൽ കിടന്നു
 വിറച്ചു. ഒരു കാട്ടുഗുഹയിൽ കൂ
 ടിലുളള കഥ കേൾക്കാനേ വയ്യ.
 വിശേഷിച്ചും, അതു കണ്ണുണ്ടെ
 കാട്ടിലിട്ടെച്ചുപോയ നിലയാ
 ണെങ്കിൽ. ആരാണ് ആ കണ്ണു
 ണ്ണെ നോക്കാൻ?

രണ്ടു ദിവസത്തിനുശേഷം അപ്പപ്പൻ അസാധാരണ ഇനത്തിൽ പെട്ട രണ്ടു പുച്ചക്കുഞ്ഞുങ്ങളെ കാട്ടിന്റെ ഭാരത്തായി കണ്ടെത്തി, ഉരണ്ടും, രോമാവൃതമായി, തിളങ്ങുന്ന കണ്ണും പാൽപ്പാട് നിറവും നേർത്ത ചാരനിറപ്പാടുകളുമായിട്ടും. മ്യാവു ഗബുമുണ്ടും, മുരളിനാണും, പൈൻ മുളളകൾക്കിടയിൽ കിടന്നുരുളുകയാണ്. അപ്പപ്പൻ അവയെ എടുത്തു വീട്ടിൽകൊണ്ടുവന്നാക്കി. അമ്മ അവയെ മടിയിലെടുത്തു അവയുടെ തല തടവിക്കൊടുത്തു. ഒരു പാത്രത്തിൽ പാലും അവയുടെ മുഖിൽ വെച്ചുകൊടുത്തു. ഉടനെതന്നെ അവ അതു തട്ടിമറിച്ചു കളയുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ അമ്മ കൗവിന്റെ പഴയ മുലക്കുപ്പിയിൽ പാൽ നിറച്ചു അവയെ ഉഴയിട്ടു ഉറട്ടി. വലിയ ഒച്ചപ്പാടോടെ അവ ഇരുമ്പിക്കടിക്കുന്നതുകണ്ടും കൗപൊട്ടിച്ചിരിച്ചു.

വീട്ടിലെല്ലാവരും വലിയ കരുതുകമായി. ഔ—ഭൗവിനും. മ്യാവുവിനും മാത്രം ഇതത്ര പിടിച്ചില്ല. അവററയെ അടുക്കളയിൽ പിടിച്ചു കെട്ടേണ്ടിവന്നു. അവിടെയും അവ ബഹളമുണ്ടാക്കി. അമ്മ പറഞ്ഞു, 'എല്ലാ മൃഗങ്ങൾക്കും അപരിചിതരോടു വെറുപ്പാണ്, പരിചയമാകുന്നതുവരെ. ഈ പുച്ചക്കുട്ടികൾ സാധാരണമല്ല.'

'അതു പുച്ചക്കുട്ടികളല്ല,' അപ്പപ്പൻ വാതിൽക്കൽ നിന്നു പറഞ്ഞു, 'അതു പുലിക്കുട്ടികളാണ്. അവയെ വളർത്താൻ നിനക്കു ഇഷ്ടമാണോ?'

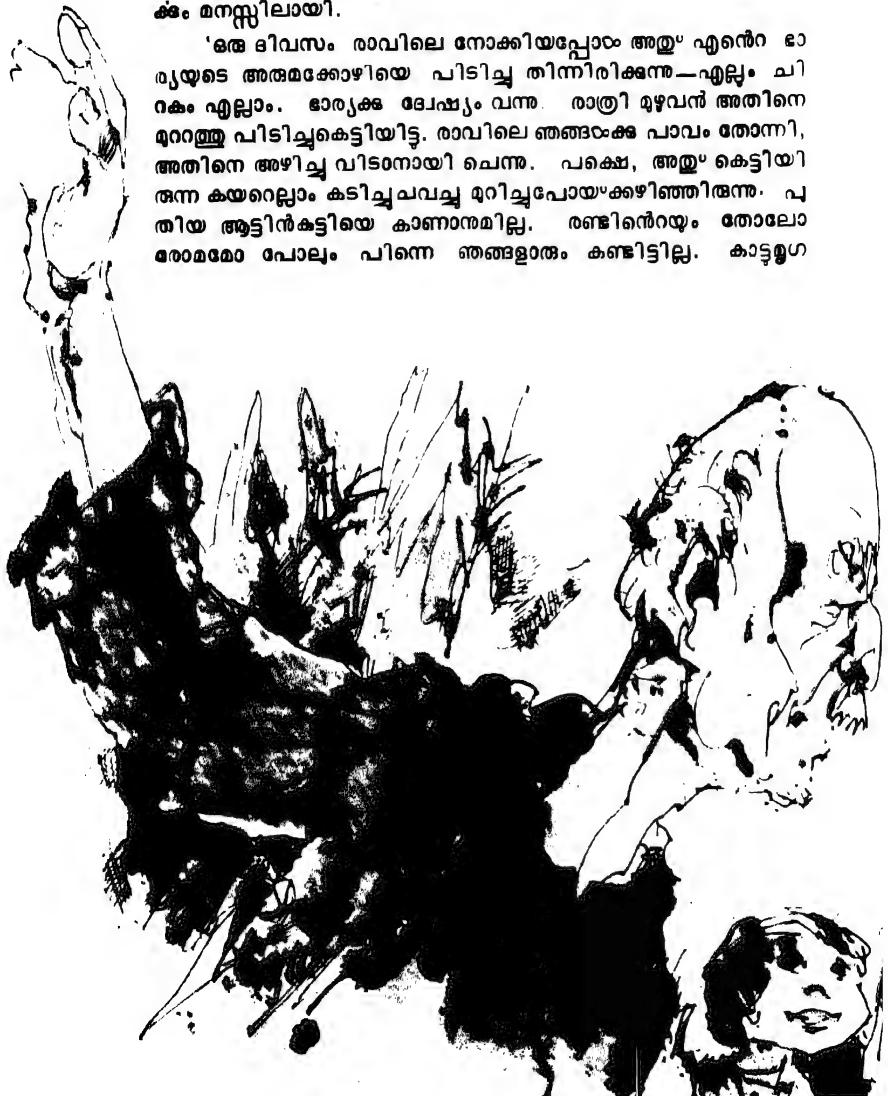
പറയുന്നതിലിടക്കു പുലിക്കുട്ടികൾ രണ്ടും ഇരിപ്പുമുറിയിലെ നെരിപ്പോടിനു മുന്നിൽ കമ്പിളിയിൽ ചുരുണ്ടുകൂടി ഉറക്കമായിക്കഴിഞ്ഞു. രണ്ടു കമ്പിളിപ്പത്രകളാണെന്നേ തോന്നൂ. അമ്മ ഒന്നു തെളിപ്പോയി. 'അതാണ് രാത്രി മുഴുവൻ തള്ളുപുലി മുരണ്ടു നിലവിലിട്ടിരുന്നതു', അല്ലേ? നമുക്കു ഏതായാലും ഇവററിനെ വളർത്താം.—ഫോറസ്റ്റ് ഓഫീസർമാർ തള്ളയുടെ അടുത്തേക്കയക്കാൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്യുന്നതുവരെ.'

കൗവിനും നിരാശയായി. 'നമുക്കവയെ വളർത്തിയാലെന്താ, അമ്മേ? മൃഗശാലയിൽ ഒരു കൂട്ടിൽ അവയെ ഇട്ടടയ്ക്കുന്നതു കഷ്ടമല്ലേ? നമുക്കു വളർത്തിക്കൂടെ?'

ലെയംകർ ഗ്രാമത്തിൽ നിന്നും എന്നും രാവിലെ നീണ്ട മുളകുവൃത്തിൽ ക്രീം നിറത്തിലുള്ള മധുരമായ പാലും കൊണ്ടുവരുന്ന പാൽക്കാരൻ വിവരമറിഞ്ഞപ്പോൾ തെളിപ്പോയി. 'എന്താണ് നിങ്ങളുടെ ഭാവം? പുലിക്കുട്ടികളെ വീട്ടിൽ വളർത്തുകയോ! അപകടത്താണെന്നായ കോട്ടമൃഗങ്ങളെ മെരുക്കിയെടുക്കാൻ ആർക്കും സാധ്യമല്ല. കറുക്കാലം മുപ്പ് കാട്ടുതീയുടെ നടുക്കു ഞാനൊരു പുച്ചക്കുട്ടിയെ കണ്ടെത്തി. ഞാനതിനെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി വളർ

അൻ തുടങ്ങി. അതു വലുതായി വലുതായി വന്നു പിന്നെയും വലുതായി. എന്റെ ഭാര്യയും പ്രായം ചെന്ന അമ്മയും വിഷമത്തിലായി. എത്ര ചെയ്യണമെന്നറിയാതെ കഴങ്ങി. എല്ലാവർക്കും അതിനെ ഇഷ്ടമാണ്. ഇഷ്ടം തോന്നത്തക്ക വിധത്തിലേ അതു പെരുമാറ. ക്രമത്തിൽ മഞ്ഞനിറമുള്ള രോമക്കുപ്പായത്തിന്മേൽ ചാരനിറപ്പുള്ളികൾ വീണതുടങ്ങി. സംഗതി എന്താണെന്ന് എല്ലാവർക്കും മനസ്സിലായി.

'ഒരു ദിവസം രാവിലെ നോക്കിയപ്പോൾ അതു എന്റെ ഭാര്യയുടെ അരുമക്കോഴിയെ പിടിച്ചു തിന്നിരിക്കുന്നു—എല്ലാം ചീറുകൾ എല്ലാം. ഭാര്യക്കു ദേഷ്യം വന്നു. രാത്രി മുഴുവൻ അതിനെ മുററത്തു പിടിച്ചുകെട്ടിയിട്ട് രാവിലെ ഞങ്ങൾക്കു പാവം തോന്നി, അതിനെ അഴിച്ചു വിടാനായി ചെന്നു. പക്ഷെ, അതു കെട്ടിയിരുന്ന കയറ്റൊലും കടിച്ചുപറച്ചു മുറിച്ചുപോയ്ക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പുതിയ ആട്ടിൻകട്ടിയെ കാണാനുണ്ടില്ല. രണ്ടിന്റെയും തോലോ രോമമോ പോലും പിന്നെ ഞങ്ങളാൽ കണ്ടിട്ടില്ല. കാട്ടുകൃഗ

ബുള്ള ഏന്താക്കെയായാലും ശരിക്കും ഇണക്കിയെടുക്കാൻ കഴിക
യില്ല."

ഫോറസ്റ്റ് ഓഫീസിലെ ആളുകൾ പുലിക്കട്ടികളെ തള്ളയുടെ
അടുത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയതിനുശേഷം, അവയുടെ കഥയെല്ലാം മറ
ക്കാൻവേണ്ടി, അപ്പപ്പൻ ഉയരെ ഫീർമരത്തിന്റെ മുകളിലുള്ള വ
മ്പൻ തേനീച്ചക്കൂട്ടം കരുവിന്നും കാണിച്ചുകൊടുത്തു. കൂടാതെ പഴ
കൂറ്റൻ പത്തുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. തികച്ചും ഉരുണ്ടിട്ടില്ലെന്നുമാത്രം.
ദിവസംതോറും അതു വലുതായി വന്നു. മരച്ചുവട്ടിലെ നിലത്തു്
ഏതാനും നേൽത്തേൻതുളളികൾ വീണുകിടക്കുന്നതും അവിടെയെ
ല്ലാം വലിയ കുറുമ്പനെയെടുക്കൽ ഒത്തുകൂടിയിരിക്കുന്നതും കരു ശ്ര
ദ്ധിച്ചു.

പിന്നീടൊരിക്കൽ ഒരു തേനീച്ചയു—ബിനെ കത്തി. വീട്ടിൽ
ആക്കും പാർക്കാൻ വയ്ക്കാത്ത നിലയാവാൻ ഏറെത്താമസമില്ലെന്നു
പാൽക്കാൻ അമ്മയ്ക്ക് മുന്നറിയിപ്പുനൽകി. കൂടാതെ കത്തിച്ചുകളയു
കയല്ലാതെ വഴിയില്ല. ഇതു കേട്ടപ്പോൾ അപ്പപ്പൻ ശ്രദ്ധിച്ചു വന്നു.

അങ്ങോട്ടു ശല്യം ചെയ്യാൻ പോകാഞ്ഞാൽ തേനിച്ച ആരെയും ഉപദ്രവിക്കില്ല. യു.ബിൻ ഫിർമരത്തിന്റെ കൊമ്പുകളിൽ തുണി ഉണക്കാനിടാനുള്ള കയറു കെട്ടാൻ പാടില്ലായിരുന്നു.

രാത്രി കറെ വൈകീട്ടു പാൽക്കാരൻ അമ്മയുടെ സമ്മതത്തോടു കൂടി ഗ്രാമത്തിൽനിന്നു കറെ ആയക്കാരെ കൊണ്ടുവന്നു. മുളമ്പത്തും തയ്യാറാക്കി നീണ്ടൊരു കമ്പിന്മേൽ പിടിപ്പിച്ചു. എന്നിട്ടു കൂടിനു തിക്കൊളത്തി. നിറച്ചും മെഴുകുപ്ലേ, കൂടാകെ നിന്നു തെളിഞ്ഞു കത്തി. തേനിച്ചകൾ ഇരുട്ടത്തു കണ്ണുകൊണ്ടൊരു അങ്ങമിങ്ങം പറന്നു. ചിലതെല്ലാം ചിറകു കരിഞ്ഞു നിലത്തു വീണു. ഒടുക്കം കത്തുന്ന കൂടും താഴെ വീണു. ഗ്രാമീണർ തീ കെട്ടത്തി കൂടുകൊണ്ടു പോയി. കരു കരയാൻ തുടങ്ങി. അവൻ പാലു കടിക്കാനും കൂട്ടാക്കിയില്ല.

അപ്പപ്പൻ അവനെ ശകാരിച്ചു. അവൻ ഉറുമ്പിൻ പോട്ടിൽ വെള്ളമൊഴിച്ചു അനവധി ഉറുമ്പുകളെ മുക്കിക്കൊന്ന കഥ ഓർമ്മിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ അവൻ ആ ഉറുമ്പുകളെ ഓർത്തു കരയാൻ തുടങ്ങി. അപ്പപ്പനും സങ്കടമുണ്ടെന്നു അവന്നു മനസ്സിലായി.

'ചിലന്തികൾ ചീത്തയാണു', കരു പറഞ്ഞു. 'അവ ഈച്ചകളെ പിടിച്ചു തിന്നും. പക്ഷികൾ ചീത്തയാണു', അവ പുമ്പാറുകളെ പിടിച്ചു തിന്നും.'

'കൊച്ചു കുട്ടികളും അതുപോലെ ചീത്തയാണു', അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. 'പാവം മീനുകളെയും കോഴിക്കുഞ്ഞുങ്ങളെയും ആട്ടിൻ കുട്ടികളെയുമെല്ലാം അവൻ തിന്നുന്നു! ലോകത്തിലങ്ങിനെയാണു'—ആരെങ്കിലും ആരെയെങ്കിലും തിന്നുകൊണ്ടിരിക്കും. ഇനി പോയി പാലു കടിച്ചു കിടന്നുറങ്ങൂ.'

പുലിക്കുട്ടികൾ പോയതുകൊണ്ട് കരുന്നാളത്തേക്ക് കുന്നവിന്റ വല്ലായ്മ തോന്നി. മറിച്ചു മൃഗവുവിന്റും ഭരണവിന്റും വലിയ സന്തോഷം. അവ എല്ലാ മുറികളിലും ഓടിച്ചാടിയും തുള്ളിക്കളിച്ചും വിളയാടി. പുലിക്കുട്ടികളുണ്ടായിരുന്ന മുക്കിലും മൂലയിലുമെല്ലാം മണപ്പിച്ചുനടന്നു. പുലിക്കുട്ടികൾ പോയതുമൂലം കുന്നവിന്റും വലിയ വിഷമമുണ്ടെന്നും അമ്മക്ക് മനസ്സിലായി.

'ഞാൻ ഒരാനക്കുട്ടിയുടെ കഥ പറഞ്ഞുതന്നിട്ടുണ്ടോ—ഗാരോമലയുടെ അടുത്തു 12-ാം നമ്പർ സർവേ പാർട്ടി പിടിച്ച ആനക്കുട്ടിയുടെ കഥ?' അമ്മ ചോദിച്ചു.

കുന്ന നല്ലൊരു കഥ മണത്തററിഞ്ഞു അമ്മയുടെ അടുത്തേക്ക് നിങ്ങളിയിരുന്നു. 'ഇല്ലല്ലോ. എന്താണുണ്ടായത്? ആ ആനക്കുട്ടി ഇപ്പോൾ എവിടെ?'

'പണിയെടുക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കണം. സുഖമായി കഴിയുന്നുണ്ടായിരിക്കണം എവിടെയെങ്കിലും. ആനക്ക് വലിയ വിലയാണ്. എവിടെയായാലും ആളുകൾ അതിനെ നന്നായി സംരക്ഷിക്കും.'

സർവേ പാർട്ടി 12 അച്ഛന്റെ സ്വന്തം പാർട്ടിയായിരുന്നു. 'അച്ഛൻ ആ ആനക്കുട്ടിയെ കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?' കുന്ന ചോദിച്ചു.

'നിശ്ചയമായും. അവർ ആനക്കുട്ടിയെ കെണിവെച്ചു പിടിക്കാൻ പോയതല്ല. ഇടതൂർന്ന കാടുകളിൽ കുന്നുകളുടെയും തോടുകളുടെയുമെല്ലാം അളവെടുക്കുകയായിരുന്നു. വൈകുന്നേരം ക്യാമ്പിലേക്ക് മടങ്ങിപ്പോകുന്ന ചില ആളുകൾ, തങ്ങളെ വിരട്ടിയോടിച്ച ഒരു അപകടക്കാരൻ ആനയുടെ കാര്യം പറഞ്ഞു. 'ആനക്കുട്ടമാണോ, അതോ, ഒറിയാനോ?' അച്ഛൻ അന്വേഷിച്ചു. 'ഒറിയാനാണ്. കൂട്ടമാനും കണ്ടില്ല.' സർവേയർമാർക്കറിയാം, ഒറിയൻ പലപ്പോഴും ഭ്രാന്തനും ആപൽക്കാരിയുമാണെന്നും. അവർ തോക്കുമെടുത്തു രണ്ടും മൂന്നും പേരായി വളരെ ശ്രദ്ധിച്ചു നിങ്ങൾ തുടങ്ങി.

'അടുത്തദിവസം ആന വീണ്ടും ഒരു ചെറിയ പാർട്ടിയെ ആക്രമിച്ചപ്പോൾ അവർ ആ പാവത്തിനെ വെടിവെച്ചു. അത് തോട്ടിൻകരയിലെ റോഡിൽ മറിഞ്ഞുവീണു. പിറ്റേന്ന് ആ വഴി പോകുന്ന ആളുകൾ പിന്നെയും കേട്ട ആനയുടെ ശബ്ദം. അച്ഛൻ കറച്ചാളുകളെയും കൂട്ടി തോട്ടിൻകരയിലൂടെ തിരിഞ്ഞുനടന്നു. അപ്പോഴാണ് ഒരാനക്കുട്ടി അതിന്റെ തള്ളയെ ഉന്തിത്തള്ളി എണ്ണി

പ്പിക്കാൻ നോക്കുന്നു. അതിന്റെ കാലിന് എന്തോ പരുക്ക് പറ്റിയിരുന്നു. നൊണ്ടിക്കൊണ്ടാണ് നടപ്പ്.

“സർവ്വേയർമാർ കഞ്ഞിനെ ഉപദ്രവിക്കുമെന്നു തള്ളയാനയെപ്പെട്ടിരിക്കണമെന്നു അച്ഛനു മനസ്സിലായി. ആ യെമുലമാണ് അതു് ആളുകളെ ആക്രമിച്ചിരുന്നതു്. എല്ലാവർക്കും സങ്കടമായി. അവർ ആനക്കുട്ടിയുടെ കാലിന്മേൽ മരുന്നുവെച്ചുകെട്ടി. അതിനു ചവക്കാൻ കരിമ്പു കൊടുത്തു. പിന്നീട് അവർ അതിനെ ക്യാമ്പിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നു് പട്ടം പാടിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. ആദ്യമാദ്യം അതിനെന്തൊരു ഇക്കിളിയായിരുന്നെന്നോ? തൊടാൻ സമ്മതിക്കില്ല. ഇക്കിളി മാറിയാൻ അവർ അതിന്റെ ദേഹം അമർത്തിത്തടവി. ആനക്കുട്ടി ഞെളിഞ്ഞു പുളഞ്ഞു കളിച്ചു് പൊട്ടിച്ചിരിക്കുന്ന മാതിരി ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്നു എന്നാണ് അച്ഛൻ പറഞ്ഞതു്. ഒടുക്കം അതിന്റെ ഇക്കിളി മാറിക്കിട്ടി. വലിയ ശല്യമില്ലാതെ ചെറിയ ചുമടുകൾ മുതുകത്തു് ഏറ്റി നടക്കാമെന്നായി. നല്ല കളിവിളയാട്ടമാണ്; അതുകൊണ്ടു് എല്ലാവർക്കും അതിനെ ഇഷ്ടവുമാണ്. ചെടിപ്പടർപ്പുകളുടെ മറവിൽ നിന്നു് ഒരു ചെത്തവുമില്ലാതെ വന്നു്, അവിടെ നിൽക്കുന്നതാരായാലും പെട്ടെന്നു് ഉന്തിമറിച്ചിടും. പട്ടക്കുറ്റൻ ആനകൾ എത്ര നിശ്ശബ്ദമായി, എത്ര മൃദലായി നടക്കുന്നു എന്നാലോചിച്ചാൽ അത്ഭുതമാവും. ഈ ആനക്കുട്ടിക്ക് അവർ രഘുവീർ എന്നു പേരിട്ടു. ഇപ്പോഴും അതു് സർവ്വേക്കാരുടെ കൂടെയുണ്ടു്.”

കഥയുടെ അവസാനം സന്തോഷപ്രദമായിരുന്നെങ്കിലും, കഞ്ഞിനെ രക്ഷിക്കാൻ നോക്കുന്ന തള്ളയെ വെടിവെച്ചതു് കൗതുകമായില്ല. “കഞ്ഞിനെ രക്ഷിക്കാനാണെങ്കിലും, പാവപ്പെട്ട സർവ്വേക്കാരെ വിരട്ടിയോടിച്ചിരുന്ന കാര്യം മറക്കാൻ പാടില്ല.” അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. ‘അതു പോട്ടെ. കറുവൻ മുഖവുമായുള്ള ഒരു കുട്ടിക്കരങ്ങളന്റെ കഥ ഞാൻ പറഞ്ഞുതരാംല്ലോ.

‘ബനാറസ്സിലാണ് സംഭവം നടന്നതു്. ഈ കന്നിൻപ്രദേശത്തു നിന്നുപോയ ഒരു വലിയ തീർത്ഥയാത്രപ്പാർട്ടിയുടെ കൂടെയാണ് അമ്മ അവിടെ പോയിരുന്നതു്. തെരുവുകളിൽ തിക്കിത്തിരക്കിക്കൊണ്ടു പോകുന്ന ജനക്കൂട്ടവും, പുഴയിലേക്കിറങ്ങാൻ കെട്ടിപ്പടുത്തിരിക്കുന്ന കൽപ്പടവുകളും, നൂറുകണക്കിനുള്ള വഞ്ചികളും, വലിയ വിലയില്ലാതെ കിട്ടുന്ന മധുരപലഹാരങ്ങളും എല്ലാം കണ്ടു അവർ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. അവർ കാഴ്ചകൾ കാണാനായി അങ്ങമിങ്ങു പോയി. എല്ലാം അവർക്കിഷ്ടപ്പെട്ടു—എല്ലായിടത്തും കൂട്ടമായി നടക്കുന്ന, കറുവൻ മുഖമുള്ള കരങ്ങളാരൊഴികെ, മിക്ക വീടുകളിലും കരങ്ങളാർ കടക്കാതിരിക്കാനായി മുററത്തു് കമ്പിവലകൾ

കെട്ടിയിരിക്കുകയാണ്. ഈ കരങ്ങന്മാരെ അവർ ഹനുമാന്മാർ എ
ന്നാണ് പറയുക. പരിശുദ്ധ ജീവികളാണെന്ന് കരുതപ്പെടുന്നതു
കൊണ്ട് ആരും അവയെ കൊല്ലില്ല.

"ഫലവൃക്ഷങ്ങളിൽ കേറി പഴങ്ങളുകായ്കളും തിന്നും പറി
ച്ചെറിഞ്ഞും നശിപ്പിക്കും. ഉണക്കാനിട്ട തുണികൾ എടുത്തുകൊ
ണ്ടു പോകും. ചെറിയ കുട്ടികളെ യേപ്പെടുത്തും. അവരുടെ പേടി

കണ്ടു രസിക്കും. അമ്മക്കും തീർത്ഥയാത്രക്കാർക്കും വലിയ പേടിയായി. ഒരു ദിവസം രാവിലെ വല്ലാത്തൊരു നിലവിളിയും കോലാഹലവും കേൾക്കായി. 'ഹനുമന്താർ' തമ്മിൽത്തമ്മിൽ യുദ്ധം ചെയ്യുകയാണ്. അമ്മയും മറ്റു സ്ത്രീകളും വിട്ടിനകത്തേക്കു പോയി. വാതിലടക്കാൻ തുടങ്ങുകയായിരുന്നു — പെട്ടെന്നു വലിയൊരു തള്ളക്കുരങ്ങ് തിരക്കിട്ടുപെന്നം അതിന്റെ കണ്ണിടുന്ന എന്റെ അമ്മയുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു മതിൽ ചാടിപ്പോയി എങ്ങോട്ടോ പാഞ്ഞു മറയുകയും ചെയ്തു.

'നല്ലൊരു കുരങ്ങൻകുഞ്ഞു'. ഒരു മാസമോ മറ്റോ പ്രായമായിട്ടുണ്ടാവും. ഒന്നും തീന്നാറിയിട്ടില്ല. പാലിൽ മുക്കിയ തുണി ഈമ്പിക്കടിക്കും. എല്ലാവരും അതിനെ താലോലിച്ചു. അങ്ങിനെ അതു വേഗം ഉറക്കമായി.

'അന്നു വൈകുന്നേരം ആ 'ഹനുമന്താർ' തള്ളയുണ്ടു വാതിൽക്കൽ നീണ്ടുനിൽക്കുന്നു നില്ക്കുന്നു. അമ്മ അത്ഭുതപ്പെട്ടു. കൈകൾ മടക്കിക്കൊണ്ടു, ശരിക്കും ഒരു മനുഷ്യജീവിയെപ്പോലെയാണു നിൽപ്പ്. അമ്മ കണ്ണിനെ അതിന്റെ കൈകളിൽ വെച്ചുകൊടുത്തു. കണ്ണും തള്ളയുടെ ദേഹത്തു

പററിപ്പിടിച്ചുകൂടി. തള്ള അതിനെയും കൊണ്ടും മതിലും ചാടി കടന്നും പോയ്മറഞ്ഞു."

'എന്തിനാണത്, അപ്പപ്പാ?'

'നിനക്കറിഞ്ഞുകൂടേ, ചിലപ്പോൾ യേക്കരന്മാരായ ആൺമൃഗങ്ങൾ കൊച്ചു കുഞ്ഞുങ്ങളെ ആക്രമിക്കും. അതല്ലെങ്കിൽ, ഒരു ശത്രു സംഘം ഈ കൂട്ടത്തെ ആക്രമിച്ചതായി എന്നും വരും. ഏതായാലും തള്ളക്കുരങ്ങനും അറിയാം, ഈ സ്ത്രീകളുടെ അടുത്തു തന്റെ കുഞ്ഞു ഭ്രമമായിരിക്കുമെന്നും. നല്ല കഥയല്ലേ? ഇപ്പോൾ യില്ലേ?'

'ഉവ്വ്.' കരു പറഞ്ഞു. അവൻ അമ്മയുടെ ദേഹത്തു പറിപ്പേർന്നിരുന്നു. അമ്മമാർ എത്ര നല്ലവർ—അവൻ വിചാരിച്ചു.

വർഷാവസാനമടുത്തതോടുകൂടി പകൽ തണുപ്പുകൂടിത്തുടങ്ങി. സൂരികൾപോലെ തെളിഞ്ഞ അന്തരീക്ഷം. രാത്രി തലക്കുമീതെ ആകാശം ഒരു വലിയ പാത്രം കമഴ്ത്തിവെച്ചതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. നക്ഷത്രമുത്തുകൾ പതിച്ച ആകാശം തികച്ചും നീലലോഹിതംതന്നെ. അമ്മ ഗ്രഹങ്ങളും ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അവൾ സ്വന്തമായ പ്രകാശമില്ല. സൂര്യപ്രകാശം നിഴലിച്ചുകിട്ടി അവ അവിരമമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. നക്ഷത്രങ്ങൾക്കു തനതായ പ്രകാശമുണ്ട്. അവ ആറ്റാദപൂർവ്വം കണ്ണടച്ചതുകൊണ്ട് രസിക്കുന്നു. 'ഇവ വാസ്തവത്തിൽ സൂര്യന്മാരാണു്.' അമ്മ പറഞ്ഞു, 'അവൾ സ്വന്തമായ ഗ്രഹങ്ങളുണ്'.

'അമ്മയുടെ കട്ടിക്കാലത്തു് സോനാലിഗ്രാമത്തിൽനിന്നു് അവയെ കാണാനൊത്തിരുന്നുവോ?' കുറു ചോദിച്ചു.

അമ്മ ഭയഭക്തിസമ്മിശ്രമായ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു, 'ഉവ്വു', കുറു. 'അവിടെനിന്നു് ഇതേ നക്ഷത്രങ്ങളെയും ഗ്രഹങ്ങളെയും ഞങ്ങൾ കണ്ടിരുന്നു. അസാധാരണം, അതുതകരം, അല്ലേ? വൃദ്ധയായ എന്റെ അമ്മ ഇപ്പോഴും ഒരുപക്ഷെ, ഇതേ നക്ഷത്രങ്ങളെ നോക്കിക്കൊണ്ടു് ഞങ്ങളെ ഓർക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും.'

'ലോകത്തിലെ എല്ലാ മനുഷ്യരും ഇതേ നക്ഷത്രങ്ങളെയൊന്നോ, അമ്മേ, കാണുന്നതു്?'

'അല്ല കുറു. ലോകത്തിന്റെ വടക്കേ പകുതിയിലുള്ള ആളുകളേ ഇവയെ കാണുന്നുള്ളൂ. തെക്കേ പകുതിയിലുള്ള ആളുകൾ വേറെ നക്ഷത്രങ്ങളെയൊണ് കാണുന്നതു്. ഞങ്ങളുടെ ഗ്രാമത്തിന്റെ മീതെ ആകാശം കടന്നീലയായി കാണുന്നു. ഇവിടുത്തെ മാതിരി നീലലോഹിതമായിട്ടല്ല. നോക്കൂ, അതാണു് താരാപഥം—മാനത്തു് വിലങ്ങനെ കാണുന്ന വെള്ളബെൽറ്റു്. ലക്ഷക്കണക്കിനു നക്ഷത്രങ്ങൾ ചേർന്നതാണതു്. ഞങ്ങളിതിനെ ആകാശഗംഗയെന്നാണു് പറയറു്.'

കുറു അതുതപ്പെട്ടു. 'എല്ലാം എല്ലായിടത്തും ഒന്നുതന്നെ അല്ലേ, അമ്മേ?'

'അതേ.' അമ്മ പറഞ്ഞു.

'അപ്പോൾപ്പിന്നെ, അമ്മക്കു് മുൽക്കിയേക്കാൾ സോനാലിയോടു് അധികം ഇഷ്ടം തോന്നാണെന്നാ?'

'ഞാൻ ജനിച്ചതവിടെയാണു് മോനേ. എന്റെ അമ്മ അവിടെയാണു്?'

'സോനാലിയെ പിരിഞ്ഞതിലാണോ അമ്മക്കു വിഷമം, അതോ, അമ്മയെ പിരിഞ്ഞതിലോ?'

'നിന്റെ വർത്തമാനം കറെ ഏറ്റന്നു, മോനേ,' അമ്മ ശകാരിച്ചു. പക്ഷെ, അവരുടെ ചുണ്ടിൽ ഒരു പുഞ്ചിരി വിരിഞ്ഞു.

പകലുകൾക്കു തണുപ്പു ഏറിവന്നപ്പോൾ മരങ്ങളിൽ നിന്നു ഇലകൾ കൊഴിഞ്ഞുതുടങ്ങി. ആദ്യം അവയുടെ പച്ചനിറം പോയി മഞ്ഞയാവു. എന്നിട്ടൊരു തവിട്ടുചായ പരക്കും. വടക്കു നിന്നു ഒരു കൊച്ചു കാറ്റു വീശിയാൽ മതി, കൊഴിഞ്ഞുവീഴുകയായി എല്ലാം മരങ്ങളുടെ ചവട്ടിൽ കൂമ്പാരമായി കിടക്കും. മഞ്ഞ, തവിട്ടുനിറം, പൊൻനിറം, കടുംചെമപ്പു — കൂട്ടത്തിൽ കറുപ്പും.

തോട്ടക്കാരൻ യൂ-ബിൻ വലിയ മൺകോരിയുമെടുത്തു വന്നു ഇലകളെല്ലാം അടിച്ചുകൂട്ടി. തോട്ടം വെട്ടുപ്പായിരിക്കണമല്ലോ. ചെറിയ ഇലക്കൂമ്പാരങ്ങളെല്ലാം ഒന്നിച്ചു കൂട്ടി പിന്നീടയാൾ വലി

യൊരു കൂമ്പാരമാക്കി. വീട്ടിൽനിന്നു് തെല്ലകലെ. അപ്പപ്പൻ കന്മാരെ വിളിച്ചു, 'വാ, മോനേ, നമ്മളൊരു ചപ്പിലത്തി ഉണ്ടാക്കാൻ പോവുകയാണു്.' സന്ധ്യക്കു് യു—ബിൻ ഉണക്കിലക്കു ന്നാരത്തിന്നു് തീ കൊടുത്തു. ഉടനെത്തന്നെ അതു് ഭരളിക്കത്തിത്തുടങ്ങി. വീടുകളുടെ മേൽക്കൂരകളുടെ അത്രയും ഉയരത്തിൽ തീ ജ്വാലകൾ ഉയർന്നു കത്തി. മരക്കൊമ്പത്തു് വിശ്രമിച്ചിരുന്ന കാക്കകൾക്കു് വലിയ ശല്യമായി. അവ പരക്കൻ ശബ്ദത്തിൽ കാ—കാ—വിളിച്ചുകൊണ്ടു് ഇരണ്ടു ആകാശത്തിലേക്കു് പറന്നു.

അപ്പപ്പന്നു് ചിരിവന്നു. കന്മാരോടു, 'നാളെ നേരം പൂലർന്നു എന്നാണു് അവയുടെ വിചാരം, അപ്പപ്പാ.'

അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു, 'അല്ലാ, കാട്ടുതീയാണു് എന്നാണു് അവയുടെ വിചാരം.'

അമ്മക്കു് ആകെ പരിഭ്രമമായി, 'വേലിക്കൊന്നും തീ പിടിക്കില്ല. ഉപ്പോ, അമ്മാമാ?'

'ഇല്ലില്ല.' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. 'യു—ബിൻ മൺകോരിയു. പെള്ളം നിറച്ചു ബക്കറ്റുമായി കാത്തു നിൽക്കുകയാണു്; തീ അന്നാ വശ്യമായി നാമ്പു നീട്ടിയാൽ ഉടനെ കെടുത്തിക്കൊള്ളും. എല്ലാം ഭദ്രം.'

തീയ്ക്കു ചുറ്റും അവർ വട്ടമിട്ടു നിന്നു എല്ലാവരുടെയും മുഖം തീയ്ക്കുനേരെയാണു്. താമസിയാതെ അവരുടെ കവിൾത്തടങ്ങൾ ചെമ്മുറ ചുട്ടു; പക്ഷെ, മുതുകത്തു് നല്ല തണുപ്പു്. അഗ്നിജാലകൾ നാക്കു നീട്ടി കതിച്ചുയരുന്നതു് കന്നിൻ പുറത്തുള്ള കുട്ടികളെല്ലാം കണ്ടിരുന്നു. എല്ലാവരും ചുറ്റും വന്നുകൂടി. മുതിർന്നവരിൽ ചിലരും വന്നിട്ടുണ്ടു്. താഴ്വരയിൽ താമസിക്കുന്ന ശ്യാമ. അവന്റെ അച്ഛനും വന്നുചേർന്നിട്ടുണ്ടു്.

അമ്മ കുട്ടികൾക്കു് വീട്ടിലുണ്ടാക്കിയ ബിസ്ക്കറ്റും മുതിർന്നവർക്കു് ഓരോ കൊച്ചു മഗ്ഗു് ചായയും കൊണ്ടുവന്നു. ശ്യാ. അച്ഛന്റെ മൊത്തയിൽ നിന്നും ചായ മൊത്തിക്കുടിക്കുന്നതു് കണ്ടപ്പോൾ കനവും അപ്പപ്പന്റെ പാത്രത്തിൽ നിന്നും സൂക്ഷ്മമായി കുടിക്കാൻ തുടങ്ങി. മുതിർന്നവരുടെ കപ്പിൽനിന്നും കുടിക്കാൻ പാടില്ലെന്നു പറഞ്ഞു്, അമ്മ കുട്ടികൾക്കുവേണ്ടി കൊച്ചുകപ്പുകളിൽ ചായ കൊണ്ടുവന്നു.

എല്ലാവർക്കും വളരെ സന്തോഷം. പതുക്കെ അഗ്നിജാലകൾ താണു താണു വന്നു. അങ്ങിനെ തീ തീരെ കെട്ടു. പെട്ടെന്നു് ഭയങ്കര തണുപ്പു്. ആളുകൾ യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു തുടങ്ങി. കന അമ്മയുടെയും അപ്പപ്പന്റെയും കൂടെ വീട്ടിനകത്തേക്കു പോയി. അവരുടെ തൂണികൾക്കു് കരിഞ്ഞ ഇലയുടെ മണം. ക്ഷീണമുണ്ടെങ്കിലും എല്ലാവരും സന്തുഷ്ടരാണ്. ഉത്സാഹമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടു് എല്ലാവരും ഉള്ളിയും കോളിഫ്ലവറും വറുത്തതും കൂട്ടി സുഖമായി ചുട്ടുള്ള പുരി തിന്നു.

'സമതല പ്രദേശത്തു് ഇത്ര കൊടു തണുപ്പില്ല', അമ്മ പറഞ്ഞു. 'വരണ്ട കുളിരുള്ള മഞ്ഞുകാലം അവിടെ എല്ലാവരും കാത്തിരിക്കും. ഇവിടെ കുളിർക്കാറ്റത്തു് എല്ലാ പൂക്കളും കൊഴിഞ്ഞു പോകുന്നു. അവിടെയോ തണുപ്പുകാലത്തിനു പ്രത്യേകമായ പൂക്കൾ വിരിഞ്ഞു വരുന്നു. അവിടെ സാലവനങ്ങളിൽ ഇലകൊഴിച്ചിലുണ്ടു്. ഇവിടുത്തെ ഫിർമരങ്ങളെപ്പോലെ. തണുപ്പുകാലത്തിന്റെ അവസാനം അവ നിറയെ പൂക്കുന്നു. പൂക്കളിൽ നിന്നു

തിരുന്ന പൊടി മരച്ചവട്ടിൽ കൂമ്പാരമായി കൂടും. തെക്കൻകാറ്റു വീശിയടിച്ചു ഈ പൊടി അങ്ങമിങ്ങം പറത്തും. എന്നിട്ടാണ് ലോ ആളുകൾ തുമ്മുന്നത്. പൂക്കൾക്കു ഹൃദ്യമായ ഒരു നേർത്ത സുഗന്ധമുണ്ട്. ആ മണം അനുഭവിക്കാഞ്ഞിട്ടു എന്തോ ഒരു വല്ലായ്മ!

കുറുവിന്നും കറേഴ്സ് ദേവപ്പട്ടം വന്നു. 'നമ്മുടെ പീർമരവും ഇങ്ങിനെത്തന്നെയാണമേ,' അവൻ പറഞ്ഞു, 'മഞ്ഞുകാലം കഴിയുമ്പോൾ അവയിൽ നിറയെ മനോഹരമായ വെള്ളപ്പൊക്കമുണ്ടാവും. ഒരൊറ്റ ഇലയും കാണില്ല. പൂക്കൾ മാത്രം. അങ്ങിനെയല്ലേ, അപ്പപ്പാ?'

അപ്പപ്പൻ തലകുലക്കിക്കൊണ്ട് പറഞ്ഞു, 'പിന്നെ ഇതുകൾ കൊഴിയും; കൊച്ചുപീർ പഴങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടും. കല്ലുപോലെ കടുത്ത, കടും പവർപ്പായ പഴങ്ങൾ. ഇലകളുടെ വിരിഞ്ഞു തണുപ്പിൽ നിന്നു രക്ഷിക്കാനായി കൊച്ചു പഴത്തിനുമീതെ കടപ്പിടിച്ച മാതിരി നില്ക്കും. പഴങ്ങൾ വലുതായി വലുതായി വരും. അവയുടെ ഭാരംകൊണ്ടു കൈനുകൾ താങ്ങുപോകും. അതു ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടോ. മോനേ? പഴം തിന്നാൻ പാകത്തിൽ പഴത്തു ശരിയാവാൻ അനവധി മാസം വേണം. കാരണം, ഈ കൊടും തണുപ്പുതന്നെ.'

'അതേ,' അമ്മ പറഞ്ഞു. 'സോനാലിയിലെ മാങ്ങയുടെ കഥയും ഇതുതന്നെ. കാരണം പൂക്കൾ പുറത്തുവന്നതിനുശേഷം ഇലകളുടെ വിരിഞ്ഞു കൊച്ചുമാങ്ങകളെ വെയ്പിൽ നിന്നും ജന്തുക്കളിൽ നിന്നും രക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പക്ഷെ, ചൂടുള്ള കാലാവസ്ഥയായതുകൊണ്ടു മൂന്നു നാലു മാസം കൊണ്ടു പഴങ്ങൾ പഴുത്തു ശരിയാവും. ഇങ്ങിനെയാണു എല്ലായിടത്തും. പ്രകൃതി തന്റെ കണക്കുകളെ വേണ്ടപോലെ നോക്കി രക്ഷിക്കും. കൊടും തണുപ്പുകൊണ്ടു എല്ലാം മരവിച്ചു പോയി ഒരു ഇലപോലും കാണാൻ കഴിയാത്തതാകുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ മൃഗങ്ങൾക്കു ഒളിച്ചിരിക്കാനും സുഖമായി ഉറങ്ങാനുമുള്ള ഹോട്ടുകൾ കണ്ടെത്തുന്നില്ലേ? വേരുകൾ മണ്ണിനടിയിൽ വിശ്രമിക്കുന്നു. പക്ഷികൾ ഉഷ്ണമേഖലാ പ്രദേശങ്ങളിലേക്കു പറന്നുപോകുന്നു. ആയിരക്കണക്കിനു പക്ഷികളാണു സോനാലിയിലേക്കു വരുന്നത് — കടൽപ്പള്ളികളും കാട്ടുതാറാടുകളും. അവ ഞങ്ങളുടെ ഗ്രാമത്തിലെ തടാകങ്ങളുടേയും കളങ്ങളുടേയും കരക്കു മഞ്ഞു കാലം കഴിച്ചുകൂട്ടും. മഞ്ഞുകാലം കഴിഞ്ഞാൽ തിരികെ പറന്നു പോവുകയും ചെയ്യും.'

'വരൂ, കുറു, ഉറങ്ങാൻ നേരമായി.'

പകലിന്ന് നീളം കുറഞ്ഞുകുറഞ്ഞു വന്നു. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു നാലുമണിയാകുമ്പോഴേക്കും നല്ല ഇരുട്ട് എന്ന മട്ടായി. എന്നാലും ലെയ്ക്കർ കൊടുമുടിയുടെ മുകളിലെ പാറപ്പാതെല്ലാം സൂര്യരശ്മികൾ കാണുകയും ചെയ്യും. 'വാസ്തവത്തിൽ സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല,' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു, 'കുന്നുകൾ പിറകിൽ മറയുകയേ ചെയ്തിട്ടുള്ളൂ.'

സന്ധ്യകൾക്ക് നീളം കൂടിയതുപോലെ തോന്നി. മിൻപിടിക്കാനോ പട്ടം പാപ്പിക്കാനോ പോകാൻ വയ്യാത്തത്ര തണുപ്പ്. അപ്പപ്പൻ തന്റെ കൊത്തുപണിയായുധങ്ങൾ പുറത്തെടുത്തു കൺവിനെ പഠിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. വാക്കിങ്ങ് സ്റ്റിക്കുകളുടെ പിടിയിന്മേൽ കട്ടികുറഞ്ഞ തടിയിൽ നായയുടെയും വ്യാളിയുടെയും തല കൊത്തിയുണ്ടാക്കുന്ന രീതികൾ കാണിച്ചുകൊടുത്തു.

പരീക്ഷയെല്ലാം കഴിഞ്ഞു. നീണ്ട മഞ്ഞുകാലത്തേയ്ക്ക് സ്കൂളുകൾ അടച്ചിരിക്കുകയാണ്. കൊടുമുടിയിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടാനായി ചില ആളുകൾ സമതലപ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്ക് പോയി. അപ്പപ്പനും കൺവിനും വരണ്ട ശീതകാലം വലിയ ഇഷ്ടമാണ്; കുന്നിൻചെരിവിലെല്ലാം വെളുത്ത തിളങ്ങുന്ന കട്ടിമഞ്ഞു വീണു കിടക്കുന്ന പ്രഭാതസമയം വിശേഷിച്ചും.

'മഞ്ഞു ആകാശത്തുനിന്നു വീഴുന്നതു ഞാനൊരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ല, അപ്പപ്പാ. ഞാനറങ്ങുന്ന നേരത്തു രാത്രിയാണോ മഞ്ഞു വീഴുന്നതു?'

'അല്ല, കണ്ടേ, ' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. 'മഞ്ഞു ആകാശത്തുനിന്ന് വീഴുകയല്ല ചെയ്യുന്നതു. തണുത്ത തറയിൽ ഉറച്ചുകട്ടിയായവുന്ന മഞ്ഞിൻറുളളികളാണതു. ഹിമപാതമുണ്ടാകത്തക്ക ഉയരമില്ലാ നമ്മുടെ ഈ കുന്നുകൾക്ക്.'

സൂര്യരശ്മികൾ സ്പർശിക്കുന്നതോടുകൂടി കട്ടിമഞ്ഞു ഉരുകിപ്പോവുകയും ചെയ്യും.

ഇരിപ്പുറുറിയുടെ നെരിപ്പോടിൽ വിറകിട്ടു കത്തിച്ചിരുന്നു. അതിനുചുറ്റും ഇരുമ്പിട്ടാണു അവർ ഭക്ഷണം കഴിക്കുക. നല്ല ചൂടു, പരമാനന്ദം. യേക്കരമായി എറിയുന്ന വിറകുകൊള്ളികൾ കൺശ്രദ്ധിച്ചുനോക്കി. വലിയ നഗരങ്ങൾ കത്തിജ്വലിക്കുന്നതായും ഉഗ്രമായ പോരാട്ടം നടക്കുന്നതായും തീമലകൾ തീജ്വാലകൾ വമിക്കുന്നതായും അവൻ ഭാവനയിൽ കണ്ടു. തീമലകൾക്ക് അഗ്നിപർവ്വതങ്ങൾ എന്നാണ് പേർ. അപ്പപ്പൻ ഒരു അഗ്നിപർവ്വതം കണ്ടിട്ടുണ്ടത്രെ.

അച്ഛന്റെ ഒരഴുത്തു വന്നു. അദ്ദേഹം മഞ്ഞുകാലത്തു വീട്ടിലേയ്ക്കു വരുന്നതത്രെ. രണ്ടു മാസത്തെ അവധിയുണ്ടു്. വിവരമറിഞ്ഞ് എല്ലാവർക്കും വലിയ ഉല്ലാസമായി. അമ്മ പോസ്റ്റ്മാനു മധുരപലഹാരങ്ങളും ചായയും കൊടുത്തു. യൂ-ബീന്റെ മരുമകനാണു് പോസ്റ്റ്മാൻ. മുൽക്കിയിലെ എല്ലാ വീട്ടിലും അവന്നു സ്നേഹിതന്മാരുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് എല്ലായിടത്തും ചുറ്റിവരുമ്പോഴേയ്ക്കും നേരം നല്ലവണ്ണം വൈകും. അപ്പപ്പൻ തമാശയായി പറയു്: 'അവന്റെ അകം നിറഞ്ഞു ചൂടായിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഈ മലകയറ്റം ഏതു തണുപ്പായാലും അവന്നു് സാരമില്ല.' ഡോറൻ എന്നാണു് അവന്റെ പേരു്.

റിസർവ് വനത്തിലെ തേനീച്ച മരത്തിനെപ്പറ്റി ഡോററാണു് കരുവിനു പറഞ്ഞു കൊടുത്തതു്. വസന്തകാലത്തു് ഒരു ദിവസം രാവിലെ ഒരു പറം തേനീച്ചകൾ ആ മരത്തിൽനിന്നു പറന്നു പോകുന്നതു് അവൻ കണ്ടിരുന്നു. അവൻ ഇതിനെപ്പറ്റി കരുവിനോടു് പറഞ്ഞു. ഒരു തേനീച്ചക്കൂട്ടിൽ ഒന്നിലധികം റാണികൾക്കു് താമസിക്കാൻ വയ്യ. ഒരു റാണി, ഒരു ജോലിയും ചെയ്യാത്ത ഏതാനും ആൺങ്ങളുകൾ, ആയിരക്കണക്കിൽ വേലക്കാർ: ഇങ്ങിനെയാണു് പതിവു്. ഈ വേലക്കാരാണു് പൂക്കളിൽനിന്നു പരാഗം ശേഖരിച്ചു കൂട്ടിലേയ്ക്കു കൊണ്ടുവന്നു കൂടിന്റെ ചുമരിന്നു മെഴുകു തയ്യാറാക്കുന്നതു് കണ്ടുത്തുകയായി തേനുണ്ടാക്കുന്നതു് കൂടു്

വൃത്തിയായും വെടുപ്പായും ഭദ്രമായും സൂക്ഷിക്കുന്നതും. റാണിയി ചുരുക്കം മുട്ടയിടുകയല്ലാതെ ഒരു ജോലിയുമില്ല. മുട്ടകളുടെ നേരെ യോ, പിറന്ന കണ്ണങ്ങളുടെ നേരെയോ തിരിഞ്ഞുനോക്കുകപോലുമില്ല. വേലക്കാരാണ് എല്ലാം ചെയ്യുന്നത്.

സംഗതിവശാൽ കൂട്ടികളെ ഈച്ചകൾ പെരുത്താൽ റാണി യീച്ച വേലക്കാരെയും ആണിച്ചുകളിയും ഒരു വലിയ പാർട്ടിയു മായി പറന്നുപോകും; എന്നിട്ട് മറ്റൊരാളെയെങ്കിലും വേറെ കൂട്ട പണിയും.

അമ്മയ്ക്കു ഇതെല്ലാം അറിയാം. സോനാലിക്കടുത്തു ഒരു സാ ലവനത്തിൽ വലിയൊരു തേനീച്ചമരം അവർ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. തടി യിന്മേൽ മുഴുവൻ പോടുപിണ ഒരു പട്ട മരം. ഇലയൊക്കെ എ ന്നേ കൊഴിഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു. മരത്തിന്റെ തോലെല്ലാം അട ന്നുപോയിരിക്കുന്നു. തടി അവിടവിടെ പിളന്നിട്ടുണ്ടു്. പിള പ്പിനുള്ളിലൂടെ അകത്തുള്ള തേൻകൂട് കാണാം. ചിലപ്പോൾ കുറ ചു് തേൻ തടിയിലൂടെ ഒഴുകിയിറങ്ങും. ആ കൊച്ചുതേനരുവിക്ക് ചുറ്റും ഉറപ്പുകൾ വന്നുകൂടും. തേൻകൂടിന്റെ വളരെ അടുത്തു ചെല്ലാൻ ഉറപ്പുകൾക്കു പേടിയാണു്. കാവൽക്കാരായ തേനീച്ചകൾ കണ്ടെത്തിയാൽ തങ്ങളുടെ കഥകഴിക്കുമെന്ന് അവർക്കറിയാം.

ഇതൊക്കെ കേട്ടപ്പോൾ കരുവിന്നു് ആവേശം കേറി. അവ നും ആ തേനീച്ച മരം കാണണമെന്നായി. "നമുക്കു് സോനാലി യിലേയ്ക്കു് പോകാം, അമ്മേ" അവൻ നിലവിളിച്ചു.

അപ്പപ്പൻ തീ കാഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവരുടെ അരികത്തിരിക്കു ന്നുണ്ടായിരുന്നു. 'അത്ര ദൂരെയാക്കെപോകുന്നതെന്തിനാ, മോനേ? ഒരു ദിവസം ഇവിടുത്തെ കാട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി തേനീച്ചമരം കാട്ടിത്തരാമല്ലോ. തണുപ്പുകാലത്തു് തേനീച്ചകൾ പുറത്തുവരില്ലെന്നു ഉള്ളു. വസന്തം വരുന്നുവരെ കാത്തിരിക്കുകയാണു് നല്ലതു്.'

കരുവിന്നു് കാത്തിരിക്കാൻ മനസ്സില്ല. അവൻ നിലവിളിച്ചു. 'അല്ലപ്പപ്പാ, നമുക്കു് ഇപ്പോൾ പോയി തേനീച്ചമരം കാണാം. വസന്തം വന്നിട്ടു് പിന്നെ വീണ്ടും പോകാം തേനീച്ച കളെ കാണാൻ.'

അമ്മയ്ക്കു് ഇതു് സമ്മതമല്ല. "തേനീച്ചകളെ കാണാൻ പററില്ലെങ്കിൽ പിന്നെന്തിനാണു് തേനീച്ചമരം?"

അങ്ങിനെ ദിവസങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി നീങ്ങിപ്പോയി. നല്ല തിളങ്ങുന്ന വെയിലുള്ള ഒരു ദിവസം അമ്മയും മറ്റുള്ളവരും ഉച്ചക്കേ ണം കഴിഞ്ഞു് വിശ്രമിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പൻ പാഴ്സലായി അയച്ചുതന്ന പുതിയ പുലിപ്പുസ്തകത്തിലെ ചിത്രങ്ങൾ നോക്കി ഒക്കെത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു കരു. ഈ സമയത്തു് അപ്പപ്പൻ പിന്നി

പ്പിടിപ്പിച്ച കമ്പിളിത്തൊപ്പി
യെടുത്തു ധരിച്ചു. കാര്യം കഴുത്തു
മെല്ലാം മുടന്ന ഒരു തൊപ്പി. മങ്കി
ക്യാപ്പ് എന്നാണ് അമ്മ പറ
യുക. അവിടവിടെ തുന്നിക്കൂട്ടി
യ ഫോറസ്റ്റർമാരുടെ കറുത്ത ഒ
വർക്കോടും അപ്പപ്പൻ ധരിച്ചു.
എന്നിട്ട് വാതിലിന്റെ അരി
കിൽ മൂലയിൽ വെച്ചിരുന്ന ത
ന്റെ മുട്ടൻ വടിയുമെടുത്തു. കര
പെട്ടെന്ന് എണീറ്റിരുന്നു. 'എ
ങ്ങോട്ടാണപ്പപ്പാ, പോകുന്നത്?
എന്നെയും കൊണ്ടുപോകൂ.'

അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. 'പററി
ല്ല, പററില്ല. റിസർവ് കാട്ടി
ലെ ഉറവുകളെല്ലാം ഒന്ന് നോ
ക്കാൻ മാത്രമാണ് ഞാൻ പോക
ുന്നത്. അതൊക്കെ നീ കണ്ട
തല്ലേ?'

'അപ്പപ്പനും കണ്ടതല്ലേ അ
തെല്ലാം?' കര ചോദിച്ചു.

'സംശയമെന്താ? മോനേ,
നിനക്കറിഞ്ഞുകൂടേ, ഉറവുകളുടെ

അരികത്തുള്ള എന്റെ കുടിലിൽ ഞാൻ അനവധി കൊല്ലം താമസിച്ചതാണ്. ആരും വെള്ളം വൃത്തികേടാക്കാതെ നോക്കേണ്ടതു എന്റെ ചുമതലയായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അവർ ഉറവുകൾക്കു ചുറ്റും മതിൽ കെട്ടിയിരിക്കുന്നു; അതുകൊണ്ടു ആരും അവിടെ താമസമില്ല. ഞാൻ ആ ഭാഗങ്ങളെല്ലാം കണ്ടിട്ടു പത്തു കൊല്ലമായി. എല്ലാം ഇടിഞ്ഞുപൊളിഞ്ഞു നശിച്ചിരിക്കും. മോൻ കിടന്നോളം; അല്ലെങ്കിൽ അമ്മയ്ക്കു ദേഷ്യം വരും.' ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു, തിമിഞ്ഞുനോക്കുകപോലും ചെയ്യാതെ അപ്പപ്പൻ തിരക്കിട്ടുനടന്നു പോയി.

കാടിന്റെ അരികിൽവെച്ചു തന്നെ കൺ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒപ്പമെത്തി. കൺവിനെ കണ്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്നു കലശലായി ദേഷ്യം വന്നു. വീട്ടിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു നടക്കാൻ തുടങ്ങി. കൺ അതു കാണാത്തമട്ടിൽ ഇടതൂർന്ന വളർന്ന കാട്ടിലേയ്ക്കുള്ള വഴിയിലൂടെ നേരെ നടന്നു. അപ്പപ്പന്നു വീട്ടിലേയ്ക്കു പോകണമെങ്കിൽ പോകട്ടെ. കൺ ഉറവുകളുടെ അടുത്തുള്ള തേനീച്ച മരം കാണാൻ പോവുകയാണ്. ഒടുക്കം അപ്പപ്പന്നു അവന്റെയടുത്തെ പോകാതെ നിവൃത്തിയില്ലാതായി. 'അമ്മ എത്രപറയും എന്നാണ് എന്നിങ്ങനെയൊരു വിചാരം,' അദ്ദേഹം മുറുമുറയ്ക്ക.

കൺ പറഞ്ഞു, 'അമ്മക്കെന്താ വിഷമിക്കാനുള്ളതു? ഞാൻ തടിച്ചു കോട്ടം തടിയാൻ സോകുസുമെല്ലാം ഇട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ, അ

പുപ്പാ. ' ' കന്മ മുമ്പ് ഈ ഭാഗത്തു വന്നിട്ടുണ്ട്. വലിയ പിക്നിക് പാർട്ടിയുടെ കൂടെ. മുൽക്കി മുഴുവൻ അന്നവിടെ എത്തിയിരുന്നു. പാട്ടും കളികളും പലവക നേരമ്പോക്കുകളും പൊടിപൊടിച്ചു. ഇപ്പോൾ അങ്ങിനെയൊന്നുമില്ല. എല്ലാം മാറിയിരിക്കുന്നു. കാട്ടും കൂടതൽ ഇടതൂർത്തുപോലെ തോന്നി; മരങ്ങൾ തിങ്ങിത്തങ്ങി നില്ക്കുന്നതായും. പുറത്തു് അപരാഹ്ന സൂര്യൻ തെളിഞ്ഞു പ്രകാശി കുന്നു; അകത്തോ, ഇടതിങ്ങി വളർന്ന ഇലകൾക്കിടയിലുള്ള കൊച്ചുപോരങ്ങളിലൂടെ അരിച്ചിറങ്ങാൻ പ്രകാശം. ഞെരുങ്ങുകയാ ണ്. എല്ലാം അസാധാരണമായി കാണപ്പെട്ടു. പോരെങ്കിൽ കൊടുംതണുപ്പും.

തടിയൻ കോട്ടൊക്കെ ഇട്ടിട്ടും കന്മ കിടകിടാ വിറച്ചു. കൽ ക്കിഴിൾ തറക്കും എന്തൊരു കളിരാണ്! മരക്കൊമ്പുകളിൽനിന്നും പാരനിറത്തിലും ഇളംപച്ചനിറത്തിലുമുള്ള വസ്തുക്കൾ തൂങ്ങിനിന്നു. വയസ്സന്മാരുടെ താടിയും തലയുമെന്നപോലെ.

'അവയും ചെടികളാണ്', അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. 'മണ്ണിൽനിന്നും വലിച്ചെടുക്കുന്നതിന്നു പകരം അവ മരങ്ങളുടെ തൈസുകളിൽ നിന്നും ചാറ് ഈമ്പിക്കെടുക്കുകയാണ്. സൂക്ഷിക്കണം. ആ ചെടിപ്പടർപ്പുകളുടെ വളരെ അടുത്തു പോകരുത്. 'അവറ്റ'യിലൊന്ന് പടം വിടത്തിവന്നാലോ?' കാട്ടിലായിരിക്കുമ്പോൾ അപ്പപ്പൻ പാമ്പു എന്ന പദം ഒരിക്കലും ഉപയോഗിക്കാറില്ല.

കുറു പറഞ്ഞു, 'അവറ്റ തണുപ്പുകാലം മുഴുവൻ ഉറങ്ങിക്കഴിയുകയാണെന്നല്ലേ ഞാൻ വിചാരിച്ചത്?'

'അവറ്റയുടെ ദേഹത്തു് ചവുട്ടിയാലോ? വരു, വരു, ഇങ്ങോട്ടു പോതു'. കുറു ചെടികളുടെ അടുത്തുനിന്നു മാറി.

പെട്ടെന്നു അവൻ ചെവി കൂർപ്പിച്ചു. വെള്ളം വീഴുന്ന ഒച്ച. കാടിന്നു അതിന്റേതായ പ്രത്യേകശബ്ദങ്ങളു്. ഉയന്നു മരക്കൊമ്പുകളിൽ മർമരമുണ്ടാക്കുന്ന പക്ഷികൾ, പൈൻമുളളകൾക്കിടയിൽ നെടുവീർപ്പിട്ടലയുന്ന ഇളംകാറ്റു്, കൊച്ചുകാലുകളുടെ അലസമായ പെരുമാറ്റം, ചീവീടുകളുടെ മുരളലും ചിലക്കലും. ഇതിലെല്ലാറ്റിലും വെച്ചു കരുവിന്നു കൂടുതലിഷ്ടം. വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ ശബ്ദമാണു്. വെള്ളം കാണുന്നതിന്നു എത്രയോ മുമ്പു് ആ ശബ്ദം കേൾക്കാം. 'ഓ അപ്പപ്പാ, അതായിരിക്കണം ഉറവുകൾ!'

അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു: 'ഉറവുകൾ ഇനിയും ഉയരത്തിലാണു്, മോനേ. പൈപ്പുകളിൽ കൊള്ളാതെ കൂടുതലായുള്ള വെള്ളം ഒഴുക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന അരുവിയാണതു്. അതു് ബഡാപാനിയിലേക്കു പോകുംവഴി മലകളിൽനിന്നു് ഒഴുകിവരുന്ന ഉറവുവെള്ളം തന്നെയാണു്. താഴോട്ടു് ഊക്കിൽ ഒഴുകിവരുമ്പോൾ അതിന്റെ ഗുരുഗുരുശബ്ദവും പൊട്ടിച്ചിരിയും പാട്ടും ശ്രദ്ധിച്ചുകേൾക്കൂ! ഒഴുകിപ്പോകുന്ന വെള്ളം മുട്ടിയുരുമ്മി അരുവിയിലെ കൊച്ചുകല്ലുകൾ മിനുത്തുരുണ്ടുവരുന്നു. അവക്കു് സ്തംഭികക്കല്ലുകൾ എന്നാണു് പേർ.'

കാട്ടിന്റെ നടുക്കു കൂരിരുട്ട
തന്നെ. കനത്ത നിശ്ശബ്ദതയും.
കുറുത്തുപോയ ചേർന്നിന്നു.
'വരൂ, എന്റെ കൈപിടിച്ചോളൂ,
മോനേ. കുറുക്കുവഴി പിടിക്കാ
നായി നമുക്കു ഈ പാറകളെല്ലാം
കേറിക്കടന്നുപോകണം.'

അവർ കത്തനെ മുക്കളിലേക്കു
കയറി. കാലുറപ്പിച്ചുവെക്കാൻ
പററിയ ഇടങ്ങൾക്കായി പാറകു
ളുടെ മീതെ തപ്പിത്തടഞ്ഞു. മുട്ട
കുത്തി നിരങ്ങിയും, വേരുകളും വ
ള്ളികളും മുറുകെ പിടിച്ചും ഉറപ്പു
ള്ള നീണ്ട ഉണക്കപ്പല്ലുകളിൽ പി
ടിച്ചുരുങ്ങിയും, അങ്ങിനെയൊരു
യാത്ര. ഒടുക്കം അവർ ലോക
ത്തിൽവെച്ചു ഏറ്റവും മനോഹ
രമായ ആ സ്ഥലത്തെത്തി. അ
വിടെ തിങ്ങി ഞെരുങ്ങി വളര
ുന്ന മരങ്ങളിലു. പരുക്കനും ശുന്ധ
വുമായ ഒരു പാറപ്പുറം. മലമുകളി
ലെ പാറയിടുക്കുകളിലെ മൂന്നു
നാലു പോടുകളിൽനിന്നും വെള്ളം
തുള്ളിത്തെറിച്ചുവീഴുകയാണ്. ക
ുറുത്തുപോയ ഉയരത്തിൽ ഒരിക്ക
ലും കേറീട്ടില്ല; അവർ പിടുന്നി
ക്കുന്നു വന്നപ്പോൾപോലും. അ
വൻ അതുതപ്പെട്ടു. നഗരത്തിനു

മുഴുവൻ വെള്ളം കൊടുക്കുന്ന ഉറവയാണോ ഇത്? 'ഓ, അപ്പൂപ്പാ, വെള്ളം ഒരുപയോഗവുമില്ലാതെ വെറുതെ ഒഴുകിപ്പോകുന്നതു കണ്ടില്ലേ? ആളുകൾ പിന്നെ എന്താണു് കടിക്കുക?'

അപ്പൂപ്പൻ പറഞ്ഞു, 'അസംബന്ധം പറയാതെ, മോനേ. ഇതൊന്നും ഉപയോഗമില്ലാതെ പോവുകയല്ല. എല്ലാം ബഡാപാനിയിലേക്കു് തിരക്കിട്ടൊഴുകുകയാണു്. ദാഹിച്ചു വലഞ്ഞ ഭൂമി കുറച്ചു വെള്ളം കടിക്കും. പശുക്കളും കോലാടുകളും ചെമ്മരിയാടുകളും കടിക്കും കറെ വെള്ളം. ഉയർന്ന മേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു് താഴെയിറങ്ങി വീട്ടിലേക്കു പോകുംവഴി അരുവി കടക്കുമ്പോൾ അവ ദാഹം തീക്കും. ഇതൊക്കെ ശരിയായ ഉപയോഗമല്ലേ? ഇതിലും ഉയരത്തിലുള്ള ഉറവുകളിൽനിന്നാണു് നഗമവാസികൾക്കു് കടിക്കാനുള്ള വെള്ളം വരുന്നതു്.'

കുറു ഉയരത്തിലേക്കു നോക്കി. അവിടെ പിന്നെയും ഉറവകൾ. താണ മുകൾത്തട്ടും ചുറ്റും മതിൽക്കെട്ടുമുണ്ടു്. അവർ ആ ഉറവകളിലേക്കു കയറി. നോക്കിയപ്പോൾ ചുമരുകൾ മേൽപ്പുരവരെ എത്തുന്നില്ലെന്നു് കണ്ടു. ഇടക്കു് അര മീറ്റർ വീതിയിൽ കമ്പി വലയിട്ടു മുടിയ ഒരു ഭാഗമുണ്ടു്. ഇതു് ആ കഴികൾക്കകത്തു് വായുസഞ്ചാരത്തിനു വേണ്ടിയാണു്.

കുറു കമ്പിവലയിലൂടെ അകത്തേക്കു നോക്കി. ചെറിയ പോടകളിലൂടെ വെള്ളം തുള്ളിക്കുതിച്ചുചാടുന്നു, കൊച്ചുരുവികളാകുന്നു, എല്ലാം ചേർന്നു് വലിയ അരുവികളാകുന്നു. അവിടെനിന്നു് കുറുത്ത കൂറ്റൻപൈപ്പുകൾ ഈ വെള്ളം വഹിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നു. ബാക്കി കിടക്കുന്ന വെള്ളം കുന്നിൻപെരുമ്പിലൂടെ താഴോട്ടൊഴുകി മറുകടിലുകളിൽനിന്നു വരുന്ന മറ്റുരുവികളുമായി ഒന്നുചേർന്നു് അറുപതോളം കിലോമീറ്റർ താഴെ ബഡാപാനിയിലേക്കു് തിരക്കിട്ടൊഴുകുന്നു.

കുറുപ്പുനോട്ടം ചോദിച്ചു, 'പൈപ്പുകൾ എവിടെക്കാണ് പോകുന്നത്?'

'മുൽക്കിയിലെ വലിയ ഓവർഹെഡ് ടാങ്കിലേക്കു. അവിടെനിന്നു വേറെ പൈപ്പുകൾ നഗരത്തിന്റെ ഭാരോ ഭാഗത്തേക്കും വെള്ളമെത്തിക്കുന്നു. പൈപ്പിലെ വെള്ളം തടവിൽ കിടക്കുന്ന വെള്ളമാണ്; അതൊരിക്കലും ബഡാപാനിയിലെത്തുന്നില്ല. ഇനി നമുക്കു പോവാം. ഈ സ്ഥലത്തു നിൽക്കുമ്പോൾ എനിക്കു വല്ലാത്ത വിഷമം.'

'എന്താണ് വിഷമം അപ്പുപ്പാ?'

'വള്ളിക്കാലം മുസു എത്രയോ കൊല്ലം ഞാനിവിടെ ജീവിക്കുകയാണ്, മോനേ. എന്റെ വീടു എവിടെയായിരുന്നെന്ന് കാണിച്ചുതരണോ? വരൂ.'

മിനുപ്പായി കിടക്കുന്ന ഒരു കൊച്ചുപുരയിടത്തിന്റെ നടുക്കുകൾ പരന്ന കല്ലുകളുടെ ഒരു കൂമ്പാരം. 'നോക്കൂ, ഈ കല്ലുകളായിരുന്നു എന്റെ വീടിന്റെ അസ്ഥിവാതം.'

അപ്പുപ്പൻ അവിടെക്കിടന്ന കുറെ കല്ലുകൾ തള്ളി മാറ്റി. ഒരു ചെറിയ മരപ്പുതു് ഉരുണ്ടു പുറത്തു ചാടി. ഒരു കാലത്തു് ചെമപ്പു ചായമടിച്ചിരുന്നതാണ്. ഇപ്പോൾ നിറം മങ്ങിപ്പോയി. അപ്പുപ്പൻ അതെടുത്തു കറുവിന്നു കൊടുത്തു. 'ഇതെടുത്തോളൂ. എന്റെ

ഭാര്യക്കു ഒരു കൊച്ചുകുട്ടിയുണ്ടായിരുന്നു. അവനുവേണ്ടി ഞാനുണ്ടാക്കിയതാണു് ഇതു്. വരൂ, ഇനി വീട്ടിൽ പോകാം..''

അവർ വീട്ടിലെത്തുമ്പോഴേക്കും സൂര്യൻ അസ്തമിക്കാറായി. അമ്മ വിളർത്ത മുഖവുമായി അവരെ കാത്തു് ലെയുക്കറിലേക്കുള്ള റോഡിൽ മേലും കീഴും ഓടുകയായിരുന്നു.

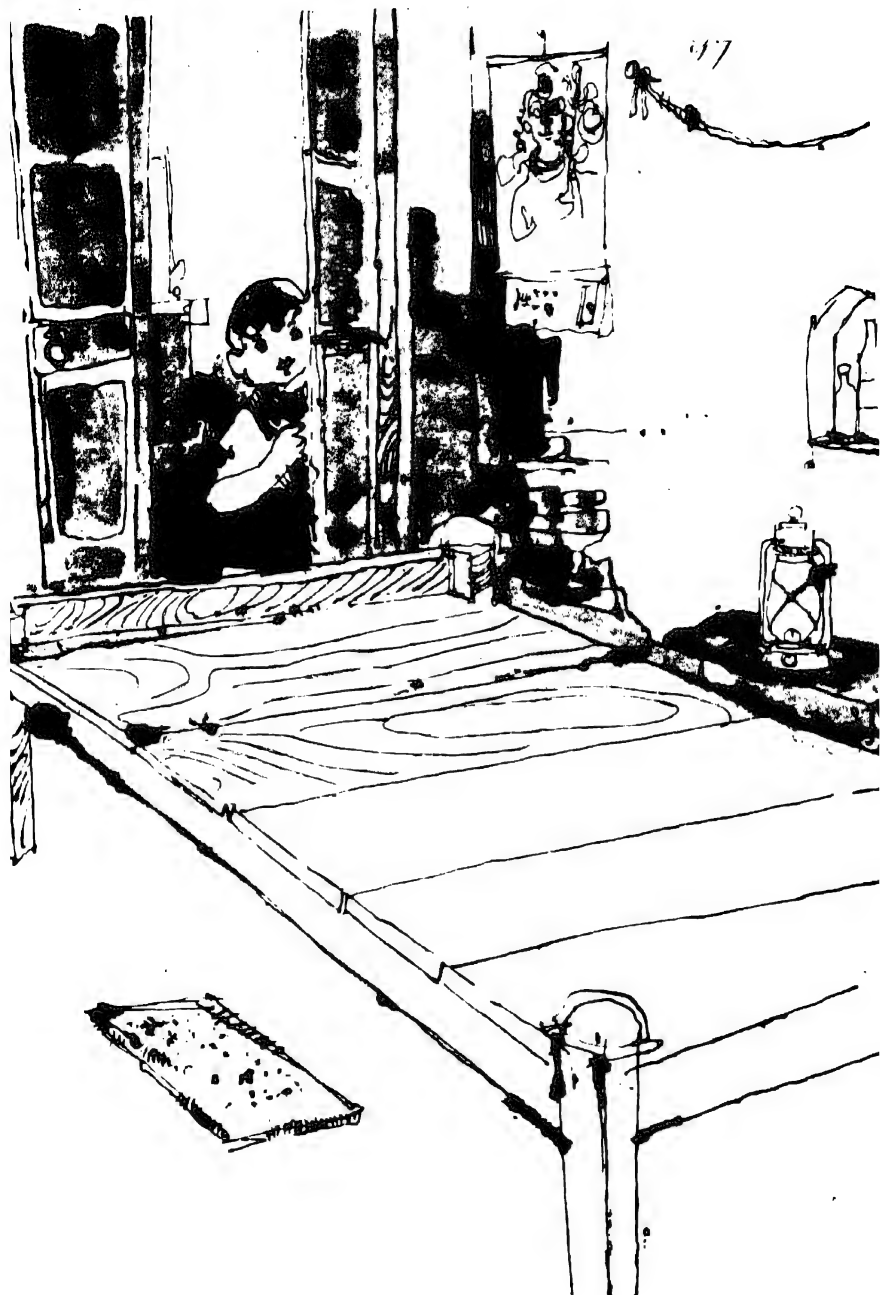
അവർക്കെന്നോ ആപത്തു പറിയെന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ വിചാരം. അവരെ കണ്ടതോടെ അവർക്കു് കലി കേറി. അവർ അപ്പപ്പനെ പരുഷമായി ശകാരിച്ചു. കനവിന്റെ ചെകിടത്തു് നല്ല കണക്കിനു് ഒരു പെടയും കൊടുത്തു. എന്നിട്ടു് പൊട്ടിക്കരഞ്ഞുകൊണ്ടു് കനവിനെയും വലിച്ചിഴച്ചു് വീട്ടിനകത്തേക്കു് ഓടിപ്പോയി.

വൈകുന്നേരത്തെ ക്ഷേണം തയ്യാറായപ്പോൾ അമ്മ അപ്പപ്പനോടു പറഞ്ഞു, 'അമ്മാമാ, നിങ്ങളു നിങ്ങളുടെ മുറിയിൽത്തന്നെ ക്ഷേണം കഴിക്കുകയാണു് നല്ലതു്. നിങ്ങളുടെ കൂടെയാകുമ്പോൾ കന മോശമായി പെരുമാറുന്നു.' അവർ കനവിന്റെ നേരെ തിരിഞ്ഞു് അട്ടഹസിച്ചു, 'ഇനി അപ്പപ്പന്റെകൂടെ പോയാൽ ഞാൻ നല്ല അടിവെച്ചുതരും. ആ വൃത്തികെട്ട പഴയ പതു് തൊടാനും പാടില്ല.' അമ്മ കനവിന്റെ കയ്യിൽനിന്നു് പന്തും പിടിച്ചെടുത്തു് ജനൽ തുറന്നു് ഒരേറു കൊടുത്തു. അപ്പപ്പൻ ഒന്നും പറഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹം കാലു വലിച്ചുകൊണ്ടു് സ്വന്തം മുറിയിലേക്കു് പോയി. ക്ഷേണം തൊടാതെ തിരിച്ചുവന്നു.

പിറ്റേന്നു രാവിലെ കന ഉറകു മുണന്നു് ആദ്യമായി ചെയ്തതു് അപ്പപ്പന്റെ മുറിയിലേയ്ക്കു് ഓടുകയാണു്. അപ്പപ്പൻ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുട്ടൻവടിയും കരിമ്പടവും ഫോറസ്റ്റർമാരുടെ പഴയ തുകൽബാഗും കാണാനില്ല. കന മെല്ലെ തിരികെ വന്നു് തന്റെ പുലിപ്പസ്തകമെടുത്തു് ഏറെ നേരം ഒരേ പേജിൽത്തന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

കറച്ചു കഴിഞ്ഞു് അടുക്കളക്കാരി കാന്തായി അപ്പപ്പനുള്ള റൊട്ടിയും പാലുമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുറിയുടെ വാതിൽക്കലേക്കു ചെന്നു. കന തല ഉയർത്തിപ്പറഞ്ഞു: 'അപ്പപ്പന്നു് റൊട്ടിയും പാലും വേണ്ടിവരില്ല. അദ്ദേഹം പോയിരിക്കുന്നു..''

ഇതു കേട്ടു് അമ്മ ഊണുമുറിയിൽനിന്നു് ഓടിയെത്തി. 'പോയിരിക്കുന്നോ! എന്താണു് അതിനർത്ഥം? എൺപതു കഴിഞ്ഞ ഒരു വൃദ്ധൻ ഈ കാലാവസ്ഥയിൽ എവിടെപ്പോകാനാ?'

കുന്ദവിന്റെ ഹൃദയത്തിനു ഭാരം തോന്നി. 'അപ്പപ്പൻ ബഡാ പാനിയിലേക്കു പോയതാവും. അദ്ദേഹത്തിനെ കൊണ്ടുപോകാൻ അവിടെ ബോട്ടുവരും. അദ്ദേഹം ഭാര്യയെ അന്വേഷിച്ചു പോവുകയായിരിക്കും. അവരുടെ മരിച്ചുപോയ മകനുവേണ്ടി അപ്പപ്പനുണ്ടാക്കിയ പത്തു അമ്മ വലിച്ചെറിഞ്ഞില്ലേ?'

അമ്മയുടെ മുഖം വിളർത്തു ചാരനിറമായി. അവർ പതുക്കെ അടുക്കളത്തോട്ടത്തിന്റെ ഭാഗത്തേക്കു പോയി ആ പണെടുത്തു കൊണ്ടുവന്നു. അതു സാരിത്തലപ്പുകൊണ്ട് തുടച്ചു വെട്ടുപ്പാക്കി. എന്നിട്ടു ചോദിച്ചു, 'നാളെ നിന്റെ അച്ഛൻ കൽക്കട്ടയിൽ നിന്നു വന്നു' അപ്പപ്പന്റെ കാര്യം ചോദിക്കുമ്പോൾ ഞാനെന്തു പറയും?'

കുന്ദ പറഞ്ഞു, 'അച്ഛൻ അപ്പപ്പനു വേണ്ടി കമ്പിളിക്കുപ്പായം കൊണ്ടു വരുന്നുണ്ടല്ലോ—കാലിനു വിഷമമില്ലാതിരിക്കാൻ റബ്ബർസൈഡുള്ള ക്യാൻവസ് ഷൂസും. തുകൽച്ചെരിപ്പുകൾ അപ്പപ്പന്റെ കാലിലെ മുളക്കു വേദനയുണ്ടാക്കും.' കുന്ദ കരയാൻ തുടങ്ങി.

അമ്മ എണ്ണിററു മുറിയിൽ അങ്ങുമിങ്ങും നടക്കാൻ തുടങ്ങി, കട്ടൻ വലിച്ചിടലും പുസ്തകങ്ങൾ ഒരുക്കി വെക്കലുമായിട്ടു. എ

നിട്ടവർ ഇരുന്നു. 'അപ്പപ്പൻ ബഡാപാനിയിലേക്കാണ് പോയതെന്ന് ഉറപ്പുണ്ടോ? ബസ്സിനാണോ പോയത്?'

കുറുപ്പുപുറംകൊണ്ടു. 'അപ്പപ്പൻ എങ്ങിനെയാണ് ബസ്സി പിടിക്കുക? ബഡാപാനി ഒതുപേരുന്ന സ്ഥലം. വരെ ധാൻവേതി അരുവിയുടെ കരയിൽകൂടി പോകും. ബോട്ട് എവിടെയാണ് അപ്പപ്പനെ കാത്തുനിൽക്കുന്നതെന്ന് ആർക്കറിയാം?'

അമ്മയ്ക്ക് ഇതൊന്നും മനസ്സിലായില്ല. എന്നാലും അവർ പറഞ്ഞു. 'നമുക്ക് ആ വഴിക്കു പോകാം. നമുക്ക് അദ്ദേഹത്തിനെ തിരികെ കൊണ്ടുവരണം. ഇതെല്ലാം എന്റെ തെറ്റാണ്. അപ്പപ്പനെപ്പോലെ വേറെ ആരാണുള്ളത്!'

അവർക്കു ഒരുങ്ങാൻ ഏറെനേരമൊന്നും വേണ്ടിവന്നില്ല. അമ്മ ഒരു ചെറിയ സഞ്ചിയിൽ കുറച്ചു ഭക്ഷണം കരുതി. തനിക്കും കുറുപ്പിനും വേണ്ടി ഓരോ വടിയുമെടുത്തു. രണ്ടുപേരും നല്ല കമ്പിളി ഉടുപ്പുകളും നടക്കാൻ പററിയ ഷൂസും ധരിച്ചു. കുറുപ്പൻ തന്റെ കൊച്ചു മരപ്പുറത്തുള്ള കീഴിലിറങ്ങി. അപ്പപ്പൻ കൊടുത്തതല്ലേ? അവിടെ ഇട്ടേച്ചു പോയാൽ പററില്ലല്ലോ.

ഉറവിയിൽ നിന്നും കൂടുതലായുള്ള വെള്ളം ഒഴുകിപ്പോകുന്ന കൊച്ചുരുവിയും മറ്റു കൊച്ചുരുവികളുമായി ഒതുപേർന്നു മുൽക്കിയിലേക്കു ഒഴുകുന്നതിന്നു വളരെ മുമ്പുതന്നെ വലിയൊരു അരുവിയായിത്തീർന്നിരുന്നു. മുൽക്കിയരുവി മലഞ്ചെരുവിൽ വെട്ടിത്തിളങ്ങി തുളിക്കളിച്ചു. മലയുടെ താഴ്വരയിൽ ഒരു നന്തകിയുടെ വിരുത്തിയ പാവാടപോലെ സുന്ദരമായ വെള്ളച്ചാട്ടമായി അതു ധാൻവേതിയരുവിയിൽ മുഴുകുന്നു. എന്നിട്ട് ഇരുവരും ചേർന്നു ഗുളുഗുളുസ്പന്ദനത്തോടെ കതിച്ചൊഴുകുന്നു. അതിമനോഹരമായ പ്രദേശം. പുഴയുടെ കരയിൽ കൂറ്റൻ മരങ്ങൾ വളർന്നുനിൽക്കുന്നു.

പുഴയുടെ അരികിലൂടെ ഒരു വഴിയുണ്ട്. ആ വഴിക്കാണ് അവർ പോകേണ്ടതു്.

തണൽ വിരിച്ച ഒരു സ്ഥലം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് കന പറഞ്ഞു. 'ഇവിടെയാണു് ചിലയാളുകൾ മീൻ പിടിക്കുന്നതു്. വേനൽക്കാലത്തു് വെള്ളം കേറുമ്പോൾ മി. ഹോൾഡറുടെ കളങ്ങളിൽനിന്നു് ആറുമീനകൾ രക്ഷപ്പെട്ടു് ധാൻഖേതിയരുവിയിലൂടെ നീന്തിവരും. ഇവിടെ ആളുകൾ അവയെ പിടിക്കും.'

അമ്മ അതുതപ്പെട്ടു. 'ഇതൊക്കെ നിനക്കെങ്ങിനെയാറിയാം, കന്യ?'

'അപ്പപ്പൻ ചിലപ്പോൾ എന്നെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവരാറുണ്ടു്.'

പൈൻസൂചികൾക്കിടയിലൂടെ കാരറ്റ് നെടുവീർപ്പിച്ചു. അമ്മക്കു് കിതച്ചിട്ടു വയ്തു. "നമുക്കു് കുറച്ചുനേരം വിശ്രമിക്കാം, കന്യ. ഒന്നു നിൽത്താതെ എനിക്കിനി നടക്കാൻ വയ്തു.'

പ്രഭാതസൂര്യൻ ചൂടുപിടിപ്പിച്ച ഒരു പരന്ന പാറമേലിരുന്നു് അമ്മ കാൽമുട്ടുകൾ തിരുമ്മാൻ തുടങ്ങി. കുന്നിൻമുകളിൽ നിന്നു താഴെയിറങ്ങുമ്പോൾ ശരീരത്തിന്റെ ഭാരം മുഴുവൻ കാൽമുട്ടുകളിലാണു് ചെന്നുവീഴുന്നതു്. മുട്ടുവേദനയുണ്ടാവും. കുറഞ്ഞ പക്ഷം പ്രായമായവരുടെ മുട്ടുകളിലും വേദനിക്കും. അമ്മക്കും അപ്പപ്പന്നും മുട്ടുവേദനയുണ്ടാവും. കരുവിനില്ല.

അമ്മ വിശ്രമിക്കുമ്പോൾ കന ചുറ്റും നോക്കി. പാറകൾക്കിടയിൽ ഒരു പോടും. അതിന്നരികിലായി കുറച്ചു വെള്ളം കെട്ടി നിൽക്കുന്നു. അവിടെ പാൽപ്പാട് നിറത്തിലുള്ള കൂണുകൾ വളർന്നിരിക്കുന്നു. തൂവലിന്റെ ചേലിലുള്ള കൂണുകൾ. ഉള്ളിലേർത്തു വരുത്താൽ ഇതു് നല്ല രുചിയായിരിക്കുമെന്നു് അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അമ്മയാണെങ്കിൽ കൂൺ തൊടാൻപോലും സമ്മതിക്കില്ല. വിരലിന്മേൽ ചൊറി വരുമെന്നാണു് അമ്മ പറയുന്നതു്. കൂൺ തിന്നാൽ ചത്തുപോകുമത്രെ. പക്ഷെ, അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്, വിഷമുള്ള ഇനം കൂൺ തിന്നാലേ അപകടമുള്ളൂ എന്നു്. വേർതിരിച്ചറിയാൻ കഴിയണം. ഈ തൂവൽ മാതിരിയുള്ള കൂണിന്നു് ഒരു കഴപ്പുവുമില്ല. നല്ല രുചിയാണു് താനും.

കന ആ പോട്ടിൽ നോക്കി. രണ്ടു ചെറിയ പ്രകാശബിന്ദുക്കൾ തെളിഞ്ഞുകാണുന്നു. പോട്ടിനകത്തു് താമസിക്കുന്ന വെള്ളലിയുടെ കണ്ണുകളാണു്. കന കഴിഞ്ഞ തവണ കണ്ടപ്പോൾ നാലു

കണ്ടുങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. അവനും അപ്പപ്പനും കൂടി എത്തിനോക്കിയപ്പോൾ അത് പല്ലിളിച്ചു കാട്ടി. ആ കണ്ടുങ്ങളിപ്പോൾ വളന്നു അവയുടെ പാട്ടിനു പോയിട്ടുണ്ടാവും ഇപ്പോൾ എലി ഒരു മൂലയിൽ കണ്ണു തുറിച്ചു പതുങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. കൺ പേരക്കുറുപ്പൻ നിന്നു കറെ കടലയെടുത്തു പോട്ടിന്റെ ഉള്ളി ലേക്കിട്ട് ചെറിയ മൃഗങ്ങളുടെ നേർക്കു ഒരിക്കലും തീരയിട്ടു കൊടുക്കരുതെന്നു അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അവ ഭയപ്പെട്ടു പോകും.

ആ പ്രദേശത്തു ഒരു പ്രത്യേകതരം പല്ലു വളന്നുനിൽപ്പുണ്ട്. നീണ്ട ഇലകൾ ഇളം ചെമ്മുനിറത്തിലുള്ള വരകളുണ്ട്. ഈ ഇലകൾ കയ്യിലിട്ടു തിരയ്ക്കിയാൽ നല്ല മണം വരും. അമ്മക്കു ആ

മണം വലിയ ഇഷ്ടമായി. അമ്മ മുഖവാനിക്കലും ഈ ചെടികളെ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടില്ല.

വീതിയേറിയ ഇലകളുമായി കാട്ടു ലിപ്പികൾ വളർന്നു നിൽക്കുന്നു. ഇലകളുടെ താഴെ ഒരു പതക്കട്ട തുങ്ങിനിൽക്കുന്നു. ഹ അമ്മ പറഞ്ഞു. "ആരുടെയോ തുപ്പലാണത്. ള്ളരെ കളയൂ."

കുറു ചിരിച്ചു. 'ഈ അമ്മക്കൊന്നും അറിയില്ല. ഇതു തുപ്പലൊന്നുമല്ല. ഈ പതയുടെ അകത്തു് ഒരു ചെറിയ ജീവിയുണ്ടു്. സ്വന്തം ശരീരത്തിൽ നിന്നു നരയും പതയും പരത്തി വിരിച്ചു് അതിനകത്തു് ഒളിച്ചിരിക്കയാണു്—ഗൗളികളും കുരുവികളും കാണാതിരിക്കാൻവേണ്ടി.'

അമ്മ നെടുവീർപ്പിട്ടുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. 'അപ്പുപ്പനാകും ഇതെല്ലാം പഠിപ്പിച്ചതു്—നിന്റെ അച്ഛനെ പഠിപ്പിച്ചതുപോലെ. അപ്പൻ ഈ സ്ഥലമൊക്കെ അറിയാം. വര, നമുക്കു് നമ്മുടെ വ

ഴിക്കു പോകാം. ഇല്ലെങ്കിൽ നമുക്ക് അപ്പപ്പന്റെ ഒപ്പമെത്താൻ പറില്ല. നാളെ അപ്പൻ ഇവിടെയെത്തും.

കുറുത്തുകേട്ട് സന്തോഷം കൊണ്ടു മതിമറന്നു. അവൻ അതിവേഗത്തിൽ നടന്നു. 'അമ്മേ, വേഗം വരൂ; വേഗം. അപ്പപ്പൻ നല്ല കൗശലക്കാരനാണ്. ഇതിലിടക്ക് വളരെ ദൂരെ എത്തിയിട്ടുണ്ടാവൂ.'"

ഇരുവർക്കും നല്ല ദാഹം. അരുവിക്കരയിലെ പുൽത്തകിടിയിൽ കനിഞ്ഞിരുന്ന് മലയിലെ മധുരമായ കളർനിർ കൈക്കുടിയ്ക്കി നിറയെ കുടിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെയും യാത്ര തുടർന്നു, മലമുകളിൽ നിന്നു താഴോട്ടുതന്നെ. ചില ഭാഗത്തും വഴി ഒരുവിധം കൊള്ളാം; മറ്റു ചിലയിടത്തും വളരെ പരുക്കനും. കുറുത്തുകിട്ടിയിട്ടു മുറുപ്പു പോകും; എന്നിട്ട് അമ്മ വരാൻ കാത്തു നിൽക്കും. വലിയ പാറക്കല്ലുകൾ കേറിയിറങ്ങാൻ അവൻ അമ്മയെ സഹായിക്കും.

സൂര്യൻ തലക്കുമീതെ നിന്നു ജ്വലിച്ചു. രാവിലെ തുടങ്ങിയ നടത്തമല്ല—അവർ ക്ഷീണിച്ചു. വല്ലാത്ത ഉഷ്ണം. എന്നാലും അപ്പപ്പനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടല്ലാതെ മടങ്ങുന്നതു അവർക്കു സമ്മതമല്ല. പോരുകിൽ മടക്കയാത്ര എന്നുവെച്ചാൽ ശരിക്കും മലകയറും തന്നെയാണല്ലോ. അതിനുവേണ്ട ശക്തിയില്ലാ ഇപ്പോൾ.

അമ്മ കലശലായി കിതച്ചു. 'ഏതു വഴിക്കാണ് അപ്പപ്പൻ പോയതെന്ന് ആർക്കറിയാം! ഈ വഴിക്കു വന്നിട്ടേ ഇല്ലെന്നു വരാം.''

'അല്ലമ്മേ അല്ല. അപ്പപ്പൻ അരുവിക്കരയിലൂടെ മാത്രമേ പോകൂ. നമ്മുടെ ധാൻഖേത്തിയരുവി ലമ്പറിങ്ങുമായി ചേരുന്നതു് കരെ മുമ്പാണം. വേറെയും അരുവികളുണ്ട്. എല്ലാം ബഡാപാനിയിൽ ചെന്നു ചേരുന്നു ഏതെങ്കിലും ഒരുവിടുടെ കരവി ടിച്ചുപോയാൽ ബഡാപാനിയിലെത്തും. അവിടെയാണ് അപ്പപ്പന്റെ ബോട്ടു് കാത്തു നിൽക്കുന്നതു്.'

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ അമ്മ വേഗം നടന്നു. കുന്നവിന്റെ ഒപ്പം ഓടി എന്നുതന്നെ പറയാം. മുഖം ചെമ്മു. തലമുടി പാറിപ്പറന്നു. അവർ ഉച്ചയ്ക്കുശേഷവും വൈകുന്നേരം വരെയും നടന്നു. അങ്ങിനെ മുഗ്ദ്ധമായിലെത്തി. അവിടെ അരുവി നൂറുമീറ്ററോളം താഴത്തേക്കു കുതിച്ചു പാടുകയാണു്—അതിഗംഭീരമായ ഒരു വെള്ളച്ചാട്ടം. അമ്മ ഞെട്ടിയതുപോലെ പെട്ടെന്നു നിന്നു. 'ഇനിയോ, കന്റു?'

കുറു ചിരിച്ചു; വളഞ്ഞു പോകുന്ന ഇടുങ്ങിയ ഒരു വഴി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്തു അലറിക്കുതിക്കുന്ന വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ അരികിലൂടെ വളഞ്ഞു പുളഞ്ഞുപോകുന്ന ഒരു വഴി. 'നോക്കൂ. അതാണു് നമ്മുടെ വഴി,' അവൻ പറഞ്ഞു. 'നേരെ താഴെ അററം വരെ ചെല്ലും പക്ഷെ, അമ്മയ്ക്കു മുട്ടുവേദനയല്ലേ — നടക്കാനൊക്കുമോ?'

അമ്മ പറഞ്ഞു, 'സാരമില്ല, എന്റെ മുട്ടൊക്കെ ശരിയായി.' അമ്മ ഓടി അവന്റെ മുമ്പിൽ കടന്നു. വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ ചെകിടപ്പൻ മുഴക്കം. തമ്മിൽത്തമ്മിൽ സംസാരിക്കുന്നതുപോലും കേൾക്കില്ല. പറക്കുന്ന വെള്ളപ്പാറ്റാലിൽ നിന്നും കരെ തുളളികൾ അവരുടെ മുടിയിലും പുറിക്കുളളിലും തങ്ങിനിന്നു. അവർക്കു താഴെ ഭൂമി കലക്കംപോലെ തോന്നി.

അവർ ഒന്നും മിണ്ടാതെ താഴെയിറങ്ങി. ഒരടി തെറ്റിയാൽ കഴിഞ്ഞു, വലിയ ആപത്തായി. ഇടക്കിടക്ക് അമ്മ നിന്നും അതുതത്തോടെ ചുറ്റും നോക്കും. മലയിടുക്കുകൾ, പാറക്കെട്ടുകൾ, കൂറൻ മരങ്ങൾ, മേഘങ്ങളില്ലാത്ത, തെളിഞ്ഞ നീലാകാശം—എല്ലാം അയഥാർത്ഥമായി കാണപ്പെട്ടു. അങ്ങിനെ അവർ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന്റെ താഴ്വശത്തെത്തി.

അലറിച്ചൊടുങ്ങുന്ന വെള്ളം താഴെ ആഴത്തിലൊരു കളം കോരിയെടുത്തിരിക്കുന്നു. ഇവിടെ വെള്ളം ചുഴികളായി നിന്നു കറങ്ങി. വെള്ളത്തിന്റെ കണികകൾ പറന്നു മഴക്കാറ്റ് മൂടിയതുപോലെ നിന്നു. ചെരിഞ്ഞുവീഴുന്ന സൂര്യപ്രകാശം ഒരു മഴവില്ലു സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. അമ്മ ഒന്നും മിണ്ടാതെ പകച്ചുനോക്കിനിന്നു. കനവും മൗനമായി അമ്മയുടെ അരികേ നിന്നു.

പെട്ടെന്നു നിബിഡമായ വനാന്തരത്തിൽനിന്നും കളക്കരയിൽ അപ്പപ്പൻ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. കയ്യിൽ എന്തോ ഒന്ന് വളരെ സൂക്ഷിച്ചു അന്വേഷിച്ചു പിടിച്ചിട്ടുണ്ട്.

“അപ്പപ്പാ, അപ്പപ്പാ,” കനവിളിച്ചു കൂവിക്കൊണ്ടു അപ്പപ്പന്റെ അടുത്തേക്കു പാഞ്ഞു.

അമ്മയും പാഞ്ഞുചെന്നു “അപ്പപ്പന്റെ കാൽക്കൽ വീണു ‘ഓ അമ്മാമാ, എനിക്കു മാപ്പ തരൂ!’ അവർ പൊട്ടിക്കരഞ്ഞു.

അപ്പപ്പന്ന കലശലായ ദോഷ്യം വന്നു. 'എ്ണിള്ള, കട്ടി', അദ്ദേഹം വിളിച്ചു പറഞ്ഞു; 'ഇതു കണ്ണീരൊഴുകാനുള്ള സമയമല്ല. ഈ കാട്ടുകോഴിയുടെ ചിറകിനു പരികൂ പറ്റിയിരിക്കുന്നതുകണ്ടുകൂടെ? ഏട്ടക്കാർ പുറത്തിറങ്ങിയിരിക്കുന്നു, പിന്നെയും. നാശങ്ങളും! കമ്പുകൾ കൊണ്ടുവരൂ—നല്ലൊരു ചീളുണ്ടാക്കണം. വേഗമാകട്ടെ, വേഗം!'

ആ ഭംഗിയുള്ള പക്ഷിയെ കാൽമുട്ടുകളിൽ വെച്ചു അപ്പപ്പൻ ഒരു പാറപ്പുറത്തിരുന്നു. മുഷിഞ്ഞൊരു കർച്ചിഫെടത്തു നെറ്റി തുടച്ചു. അമ്മയുടെ സഞ്ചിയിൽ നൂലും പേനക്കത്തിയും കറെ പഴയുണിയുമുണ്ടായിരുന്നു. കന്ദു ചീളുണ്ടാക്കാനായി കമ്പുകൾ ശേഖരിച്ചു. സുന്ദരൻ പക്ഷി അപ്പപ്പന്റെ മടിയിൽ കണ്ണടച്ചു കിടപ്പായിരിക്കുന്നു.

കൻ നിലവിളിച്ചു, 'അതു ചത്തു പോയോ, അപ്പപ്പാ?'

അപ്പപ്പൻ അവനെ ശകാരിച്ചു. 'അടങ്ങിയിരിക്കൂ, മോനെ, ആണങ്ങൾ നിലവിളിക്കുകയില്ല. ഇതിനെ മുറുകെ പിടിക്കൂ, ഞാൻ ചീളം വെച്ചു കെട്ടട്ടെ.'

കാട്ടുകോഴിക്കും എന്തൊരു ഭംഗിയാണു്! കഴുത്തിനു ചുറ്റും നിലയും പച്ചയുമായ നിഴലുകൾ കലർന്ന സ്വർണ്ണ-ഓറഞ്ച്-ചെ മപ്പു നിറങ്ങൾ. മെല്ലെമെല്ലെ അതിന്റെ കറുത്ത കണ്ണുകൾ തുറന്നു. കൻ ആദ്യംകൊണ്ടു് തുളളിക്കളിച്ചു. അപ്പപ്പൻ പക്ഷിയെ കമ്പിളിപ്പതപ്പിൽ പൊതിഞ്ഞു് അമ്മയുടെ കയ്യിൽ കൊടുത്തു. 'ഇതാ, ഇതിനെ പിടിക്കൂ, മോളേ. ഞാൻ എന്റെ സാധനങ്ങളെല്ലാം എടുത്തു വരട്ടെ.'

കൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടെ കാടിന്റെ അറ്റത്തേക്കു പോയി. അവിടെ ഒരു മരക്കൊമ്പത്തു് തൂക്കിയിരിക്കുകയാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓപ്പർകോട്ടും തൊപ്പിയും സഞ്ചിയും. എല്ലാമെടുത്തു് അവർ അമ്മ കാത്തിരിക്കുന്നേടത്തേക്കു പോന്നു.

'ഇനി വീട്ടിലേക്കു്,' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു.

അമ്മ വല്ലാതെ വിഷമിക്കുന്നതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. 'വീട്ടിലേക്കോ, അമ്മാ? എങ്ങിനെ വീട്ടിൽ പോകാനൊക്കും? വീടും എത്ര ദൂരയാണു്! എനിക്കാണെങ്കിൽ ഒരടി നടക്കാൻ വയ്യ.'

'അസംബന്ധം' അപ്പപ്പൻ പറഞ്ഞു. 'വീടും ഒരിക്കലും ദൂരെയല്ല. ആ വളവു തിരിഞ്ഞാൽ നേരെ കാണാം ബസ് റോഡ്. ബസ്സു് നമ്മളെ ശരിക്കും മുൽക്കിക്കുന്നിന്റെ താഴ്വരയിലെത്തിക്കും. ഈ ബസ്സു മുൽക്കിയിൽ നിന്നു് ബഡാപാനിയിലേക്കു് പോകുന്നതാണു്, ഞാൻ ഇങ്ങോട്ടു വന്നതു് ഇതിലാണു്.'

ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹം അവരുടെ നേരെ രൂക്ഷമായി നോക്കി. 'ഈ വഴിയത്രയും നടന്നിട്ടല്ലല്ലോ നിങ്ങളിങ്ങോട്ടു വന്നതു്, മോളേ?' അമ്മ ഒന്നും മിണ്ടാത്തതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം കൻ വിനോദു് ചോദിച്ചു. 'ശരി ഇങ്ങിനെയാണോ നീ നിന്റെ ഈ പാപം അമ്മയെ നോക്കുന്നതു്!' കൻ തലതാഴ്ത്തി.

ബസ്സിൽ കേറിയതിനുശേഷം അപ്പപ്പന്റെ അടുത്തു് ചേർന്നിരുന്നു കൊണ്ടു്, കൻ മന്ത്രിച്ചു. 'ഞങ്ങൾക്കു് അന്തവിയുടെ കരയിലൂടെ നടക്കേണ്ടിവന്നു, അപ്പപ്പാ. അപ്പപ്പന്റെ ബോട്ടെവിടെയാണെന്നു് ഞങ്ങൾക്കറിയില്ലല്ലോ.'

അപ്പപ്പൻ അതുതല്ലെട്ടു. 'ബോട്ടോ? എന്തു ബോട്ടു്? ബോട്ടുകളെപ്പറ്റി സംസാരിക്കാനുള്ള സമയമല്ലാ ഇതു് മോനെ. ബോ

ട്രാണത്രേ! ഈ പക്ഷിയെ ആർ
 ശ്രദ്ധിക്കും? ഇത് ശരിക്കും
 ഉണന്നാൽ മുമ്പിൽ കണ്ടവരെയെ
 ല്ലാം കൊത്തും. പിന്നെ നാളെ
 നിന്റെ അച്ഛൻ വരില്ലേ? അയാ
 ളുടെ കൂടെ മീൻ പിടിക്കാൻ
 ആരും പോകും? ഇപ്പോൾ ബോ
 ടുകളെപ്പറ്റി ഒന്നും പറയരുത്!

അങ്ങിനെ അവർ പക്ഷിയെ
 യും കൊണ്ടും സന്ധ്യക്ക് വീട്ടിൽ
 തിരിച്ചെത്തി. പക്ഷിയെ നെരി
 പ്പോടിനടുത്തും ഒരു കൂടയിൽ കി
 ടത്തി. കാര്യമായി അവർക്ക് ചുടു
 ജ്ജ ക്ഷേണം തയ്യാറാക്കിയിരുന്നു.
 യു—ബീൻ റോഡിലൂടെ അങ്ങോ
 ടുമിങ്ങോട്ടും നടക്കുകയായിരുന്നു.
 വെളിച്ചം തിളങ്ങുന്ന ജനലുകൾ
 അവരെ സ്വാഗതം ചെയ്തു.

അടുത്ത ദിവസം അച്ഛൻ വ
 ന്ന. വലിയൊരു കൂട നിറയെ അ
 തുരുവുവസ്തുക്കൾ. എല്ലാറ്റിലും വ
 ലിയ അതുരതം സോനാലിയിൽ
 നിന്നുവന്ന അമ്മയായിരുന്നു.
 അവർ നക്ഷത്രംപോലെ വെട്ടി
 ത്തിളങ്ങുകയും പുഞ്ചിരിക്കൊള്ള
 കയും ചെയ്തു.

അമ്മയ്ക്ക് സോനാലിയോളം
 മുൽക്കി ഇഷ്ടമല്ല എന്നു കൺ പര
 ണ്തപ്പോൾ അമ്മയ്ക്കു ചോദിച്ചു.
 'എന്തുകൊണ്ടും?'

'എനിക്കും വീടിനെപ്പറ്റി
 യുള്ള വിചാരമാണ് എപ്പോഴും.'
 അമ്മ പറഞ്ഞു.

'വീടിനെപ്പറ്റി വിചാര
 മോ?' അമ്മയ്ക്കു ചോദിച്ചു. 'ഏതു

വീട്? നീ എവിടെ താമസിക്കുന്നുവോ, അതാണ് നിന്റെ വീട്, കണ്ടേ. ഈ അയൽപക്കക്കാരാണ് നിന്റെ ചങ്ങാതിമാർ. ഇതാണ് നിന്റെ വീട്. ഇത് എന്റെയും വീടാകാൻ പോകുന്നു. നിന്റെ ഇളയമ്മാമൻ ഉദ്യോഗത്തിൽ നിന്നു പിരിഞ്ഞു. ഇനി സോനാലിയിലെ വീട് അവൻ നോക്കിക്കൊള്ള. കുറച്ചുകാലം ഞാനിവിടെ താമസിക്കാൻ പോവുകയാണ്, നിങ്ങൾക്കൊക്കെ വിശേഷമില്ലെങ്കിൽ. എനിക്കീ സ്ഥലം വളരെ ഇഷ്ടമാണ്.

